

Desembre 1986

Núm.5

Preu - 100.Pts.

inca revista

Mercat cobert-Guerra civil 50 anys

Entrevista Ponsetí-Gerard Mates pintor

Clavells

can Llorenç Rigol

Carretera Palma Inca
Telèfon - 50 46 90

Cooperativa Pagesa
de Mallorca

Avinguda dels Reis Catòlics, 53

INCA Mallorca Tel 503124

CAIXA RURAL
PROVINCIAL DE BALEARS

ASOCIADA AL BANCO DE CREDITO AGRICOLA

SERVEIS CENTRALS

Palma de Mallorca Gran Via Antona, 1 Polígon S. Castelló 20 77 00 62

OFICINA PRINCIPAL

Palma de Mallorca Plaça Major, 11 21 00 67

DELEGACIONS A MALLORCA

Campos del Port	c. Cruz, 13	85 00 74
So Pobla	c. Engleto, 14	54 08 58
Porrius	c. L'Almoina, 31	64 71 05
Manacor	Pça. Rabatús Llorell, 5	35 30 12
Felanitx	c. Miquel Bordoy, 6	58 03 62
Son Cerritó	c. Masia Alcover, 22	35 33 13

DELEGACIONS A EIVISSA

Eivissa	c. Isidor Macabich, 45	30 45 08
S. Estènia del Rio	c. del Mar, s/a.	33 08 85

DELEGACIÓ A MENORCA

Mercadal	c. Dr. Llançó, 54	37 30 30
----------	-------------------	----------

VIAJES ANTIBES

G. A. T. 579

C/. Obispo Llopart, 40 - Tels. (971) 50 43 11 - 50 43 60

Galerias Moll Vell - INCA (Mallorca)

AGENCIA SEGUROS GENERALES

Inca

Carrer del Bisbe Llopart, 40-1ª

(tf: 50 43 50)

SUMARI

PORTADA: Fotografia de Miquel A. Quetglas.

Pàg. 4: EDITORIAL.

Pàg. 5: BREU ANALISI DE LA GESTIÓ MUNICIPAL,
Mateu Malferit.

Pàg. 8: UN MERCAT QUE ES MOR, Antoni Armengol.

Pàg. 11: UNA ESTADÍSTICA DE BOGERIA, Jaume Gual.

Pàg. 12: COMUNICATS A INCA REVISTA.

Pàg. 14: LA GUERRA CIVIL, FA 50 ANYS.

Pàg. 18: JOSEP PONSETI, UNA VIDA INSOLITA,
Jaume Armengol.

Pàg. 22: DES DEL MEU RACO: SENYOR BATLE, AIXO
FA RIURE, Toni Llarg.

Pàg. 23: FILATELIA.

Pàg. 24: GERARD MATAS O LA PERCEPCIÓ VISUAL
DELS ESPAIS, Antoni Alomar.

Pàg. 28: MIQUEL DELS SANTS OLIVER, Jeroni Salom.

Pàg. 30: CURIOS I VERTADER ROMANÇ

Pàg. 32: CONEGUEM LA NOSTRA LLENGUA, Jaume Gual.

Pàg. 34: CRÍTICA CORDIAL, Joan Guasp.

Pàg. 35: MOTS ENCREUATS.

Pàg. 36: ESPORTS.

Pàg. 38: LA BONA CUINA, Imma. Cortès.

Pàg. 39: LA FOTO DEL MES.

(BUTLLETI DE SUBSCRIPCIÓ)

inca
revista

Apartat de Correus 156, INCA

Nom i cognoms:

Carrer:

Telèfon:

Població:

Província:

DESITJ SUBSCRIURE'M A PARTIR DEL NÚMERO PER UN ANY (11 nùms.) AMB

QUOTA DE: Subscriptor-col.laborador (1500 pts) Subscriptor (1000 pts) .

Faré efectiu l'import mitjançant: TALÓ BANCARI ADTJUNT n°

DOMICILIACIÓ BANCARIA

GIR POSTAL n°

Senyors, els agrairé que amb càrrec al meu compte/llibreta atenguin els rebuts que els presentarà INCA REVISTA per al pagament de la meva subscripció.

TITULAR DEL COMPTE:

BANC/CAIXA

n° COMPTE

n° LLIBRETA

AGENCIA

Adreça:

Població

DATA

SIGNATURA

EDITORIAL

Ha passat un altre Dijous Bo i la ciutat, indiferent, torna al ritme de sempre. Un Dijous Bo que ha tingut una mica de tot. I, perquè res no hi mancàs, també va ploure. Tanmateix la notícia més destacada fou la inauguració de la Casa de Cultura (Un Casal de Cultura són doblers llançats al mig del carrer si no funciona; i ens temem que no funcionarà) i la Casa de la Vila. Creim que Inca té necessitats més urgents que la d'afegir més deute al global. (Segons males llengües més de dos-cents milions de pessetes).

D'especial importància per a les Illes fou el debat i posterior aprovació de la Llei Electoral, proposada pel Grup Socialista i recolzada pel Grup Regionalista i Esquerra Nacionalista-PSM. El debat que fou tramès en diferit per TVE no fou de gran altura, més aviat al contrari. Només caldria destacar les intervencions d'en López Casanoves i en Triay. Amb l'aprovació d'aquesta llei Mallorca elegirà 33 diputats, 13 Menorca, 12 Eivissa i 1 Formentera. Cal esmentar a la fi l'abandó del 'Saló de les Cariàtides dels diputats de la Coalició Popular d'Eivissa i Formentera com a protesta poc edificant, la qual no fou recolzada per la resta dels membres de la CP de Mallorca i Menorca.

També cal fer unes breus reflexions sobre les Eleccions al Parlament Basc. El PSE-PSOE fou el partit que obtingué més diputats, no el més votat, que seguí essent el PNB. Tanmateix això fou degut a la divisió del PNB, car sumant els vots obtinguts per PNB i EA sumen els 32 que a les darreres eleccions va obtenir el PNB sol. Aquestes eleccions no haurien de desvirtuar l'autèntica realitat i la voluntat majoritària del poble basc que otorgà el 70% de vots i escons als distints partits nacionalistes. De manera que dels 75 diputats, 52 són nacionalistes, distribuïts de la següent manera: 17 el Partit Nacionalista Basc, 13 Herri Batasuna, 13 Eusko Alkartasuna i 9 Euskadiko Esquerra. És evident, doncs, que el proper Govern d'Euskadi ha d'ésser nacionalista, bé totalment, adés majoritàriament. La diferència entre el nombre d'escons nacionalistes, 52, amb els 23 estatals és massa gran per tancar els ulls. Convé que el PSOE no s'enganyi i vegi la realitat, donant pas als nacionalistes per a regir Euskadi i col·laborant-hi eficaçment, respectant escrupolosament la voluntat dels bascos.

La darrera notícia destacable fou la retirada del vell polític conservador, el senyor Fraga Iribarne. Amb la seva retirada la crisi d'AP toca fons. Com ja havíem indicat en altres editorials creim que aquestes crisis no són bones per a la consolidació de la democràcia, car no s'ha d'oblidar que cal un partit de dretes fort per a recollir les lícites aspiracions dels ciutadans de dreta. Tanmateix la crisi no ha fet més que començar. Cal, doncs, ésser a l'aguait d'un esdevenidor incert, un precís compàs d'espera.

INCA REVISTA: Número 5. DESEMBRE 1.986

REDACCIÓ I CONFECCIÓ: Jaume Armengol, Jaume Gual, Francesc Dalmau, Antoni Armengol, Immaculada Cortès, Francesca J. Cortès, Bernat Forteza, Damià Perelló i Jaume Payeras.

SUPERVISIÓ LINGÜÍSTICA: Bernat Forteza, Jaume Gual i Jaume Armengol.

FOTOGRAFIA: Miquel Àngel Quetglas.

COL·LABORACIONS: Foto Payeras, Antoni Llarg, Pere Castelló, Mateu Malferit, Joan Guasp, Bartomeu Amengual i Antoni Alomar, Jeroni Salom

ADMINISTRACIÓ: Cati Ferrà i Margàlida Massanet.

COMPOSICIÓ: Miquel Àngel Quetglas.

IMPRESSIÓ: "Apóstol y Civilizador", Petra.

DIPOSIT LEGAL: PM 451-1.986.

EDITA: INCA REVISTA. OBRA CULTURAL BALEAR D'INCA. Apartat de Correus 156. Tf. 50.12.25.

BREU ANÀLISI DE LA GESTIÓ MUNICIPAL

Hom n'és ben conscient de la limitació que suposa fer un balanç en tan poc espai de temps i de paper. Serà precís ésser concrets i objectius alhora. S'intentarà l'anàlisi breu de totes aquelles realitzacions que hom pugui considerar encertades, d'altres que no ho són tant i a la fi allò que no s'ha fet, que s'ha oblidat o s'ha abandonat, açò és, la cara negativa de la moneda.

D'entrada hem de responsabilitzar tant a la majoria com a l'oposició de no haver sabut despertar l'interés del poble per llurs accions o per la cosa pública. Aquest és, globalment, l'aspecte més negatiu de l'actual Consistori. Consideram que la majoria no ha sabut governar ni actuar el suficientment bé per a despertar l'interés dels ciutadans i que a la vegada l'oposició, llevat d'algunes esporàdiques actuacions, tampoc no ha sabut controlar amb eficàcia i valentia l'executiu. Seríem injusts si no acceptàssim les dificultats que comporta fer una bona oposició. Però no hem d'oblidar que el poble sobirà, amb el

seu vot, elegí uns partits i uns regidors per fer d'oposició i a l'ensens un partit i 12 regidors per a governar. Aqueixes eren les missions que el 1983 encomanà el poble amb el seu vot.

Abans d'entrar en els temes concrets hem de convenir que en cap moment la majoria municipal ha donat la impressió de governar, d'actuar políticament, de prendre decisions fermes. Les presses, les coses poc madurades, la manca de criteri, fins i tot gosaríem dir d'ideologia concreta, han presidit la majoria d'accions. El ciutadà ha tingut la impressió, a part de l'esmentat, que l'Ajuntament funcionava per inèrcia, concretant-se gairebé exclusivament en la feina del funcionariat, en el treball diari burocràtico-administratiu, sense intervencions polítiques nítides i directes. És possiblement, -no gosam afirmar-ho categòricament,- el confusionisme d'UM a nivell global (Ho hem constatat en les distintes actuacions del seu grup parlamentari), la indefinició quasibé d'un partit, la conseqüència del que hem apun-

tat anteriorment.

Creim també que a la majoria municipal li ha mancat el rigor i alhora n'ha estat sobrada d'actituds electoralistes, de política populista, del copet a l'esquena, de la pompa dels homenatges i l'excés de relacions públiques a tots els nivells. Tal volta la figura i les tècniques del batlle han influït per bé o per mal d'una manera decisiva en la cara externa de la majoria municipal.

Cal preguntar-se: ¿La majoria municipal ha administrat com cal els diners públics, de tots els inquers, ha fet retre les comunes propietats, se n'ha preocupat dels problemes de la ciutat i de la societat inquera, sobretot del ciutadans més necessitats? Sincerament, honestament, creim que no, almanco amb el rigor que cal exigir. Creim també que l'oposició en general, sense oblidar l'esforç d'algun grup per saber dir que No, no ha comunicat als ciutadans tot el que hem dit fins ara.

Quant a la majoria mu-

nicipal creim positives actituds polítiques valentes i no electoralistes com la de dedicar una plaça a Antoni Mateu, batlle, d'Esquerra Republicana, en temps de la República, altrament sol·licitada insistentment per l'Obra Cultural Balear, l'enretirament del Monumento a los Caidos i prendre part activa en el Congrés de Cultura Catalana.

Com a realitzacions que cal considerar positives cal esmentar la sembra d'arbres per determinats carrers d'Inca, la Casa de Cultura, un projecte del primer Consistori democràtic, en temps del batlle Crespí, i l'engrandiment del Cementiri.

Independentment de què el PGOU agradi o no, sigui viable o no, resolgui o no el problema urbanístic d'Inca, s'ha de reconèixer que, malgrat certes obscures actituds envers el canvi de l'equip redactor (ens consta el progressisme de l'anterior, del primitiu equip redactor), el responsable polític d'aquesta àrea ha treballat i ha dut a terme un assumpte de capital importància per a la ciutat. Es, sens dubte, el Pla d'Ordenació, la realització política cabdal de l'actual majoria, la més delicada i alhora la més arriscada. Tal volta més endavant, en haver-lo estudiat com es mereix, podrem respondre a la pregunta: ¿Serà el PGOU d'Inca un calc de la impresió, de la indefinició d'UM? El tema, per la seva importància, mereix un estudi seriós i responsable.

Com a realitzacions no positives del tot cal citar: els jardinetes cantoners, la famosa pedra amb el seu corresponent jardinet, la reforma de la Casa Consistorial, les Festes, la reforma de la Plaça Espanya i la Retolació dels carrers.

La negativitat d'aqueixes realitzacions, -ens referim als jardinetes cantoners, pasteres i reforma de la plaça d'Espanya,- és deguda a considerar-les obres supèrflues i sobretot innecessàries, no urgents, no prio-

ritaries. Entenem per obres innecessàries aquelles que es poden depassar. Construir jardinetes cantoners de dubtós gust quan, per exemple, la xarxa de conduccions d'aigües residuals i clavegueram en general és obsolet, vessa arreu i contamina totes les aigües soterràniques d'Inca, és una frivolitat política. Inca no disposa del clavegueram que necessita, no tan sols per a conduir les aigües residuals, sinó per a recollir les aigües de pluja. Construir jardinetes de dubtós gust és una frivolitat quan Inca n'és mancada d'un pla de tràfic seriós. Inca n'és mancada d'un ordenament de trànsit i d'aparcaments. Ens ha fet gràcia la resposta del senyor Batlle envers aquest tema, donant la culpa a l'excés de cotxes o als conductors, oblidant que aquests conductors paguen un impost municipal, que el senyor Batlle maneja precisament els diners d'aquests conductors, i que per fer pasteres i jardinetes cantoners de dubtós gust no resol el problema d'aparcament, que per això es paga, per solucionar problemes.

Quant a la plaça Espanya segueix mancada de personalitat, d'allò indefinit, de l'encant que tenia abans, menys luxosa i més simple. Es barroca, impersonal, freda, distant. No és una obra encertada. Creim que l'obra de la Casa Consistorial és tirar els diners, car aquí on està sempre resultarà petita. El lloc ideal per a la Casa Consistorial seria Sant Domingo.

I a la fi la desafortunada retolació dels carrers d'Inca. S'ha emprès una estranya normalització lingüística i cultural, tèbia, mancada de valentia i sensibilitat. No s'ha planificat res, no hi ha hagut cap estudi previ. Senzillament s'ha limitat a traduir literalment el nom dels carrers batejats durant el franquisme, fins al paroxisme. Així s'ha tingut el coratge de traduir fins i tot "Héroes del Baleares" per "Herois del Baleares", vaixell de guerra que recorda la tragèdia del 1936

i que només considera herois el bàndol dels guanyadors. S'ha traduït "Juan de Herrera" per "Joan de Herrera", quan aquest senyor castellà no nomia Joan sinó Juan, el mateix es pot de dir de "Juan de Austria" per a "Joan d'Austria". És trist tot això, perquè es perd l'oportunitat de fer una retolació ben feta i mallorquina, perdurable, definitiva. No s'ha canviat cap nom de cap carrer batejat en temps de Franco. Això vol dir que el batlle i UM estan d'acord amb els noms posats pels ajuntaments franquistes molt significatius.

Que no ha fet la majoria municipal que sí era necessari i urgent? 1) Solucionar el problema del tràfic i l'aparcament; 2) Resoldre definitivament el problema de l'aigua i millorar la seva qualitat; 3) Pavimentació dels carrers d'Inca; 4) Normalització Lingüística i cultural a tots els nivells; 5) No ha fet res en l'àrea cultural; 6) Abandó o oblit en l'àrea social; 7) Abandó del Mercat Cobert, que arribarà a la seva lenta agonia a poc a poc; 8) Ignorància de l'Escorxador; 9) Oblidar una necessària campanya de silenci i de netedat; 10) Ignorància del dret del consumidor; 11) Inexistència de cap política sanitària; 12) Inexistència d'una política de la joventut i la marginació; 13) Sense solucionar el problema greu del mercat setmanal del Dijous; 14) La divisió de la tercera edat amb finalitats clarament polítiques; 15) Inexistència d'una política de barriades, reduint-lo tot a unes subvencions coloristes per festes; 16) Serveis més cars i més dolents, entre ells l'aigua potable i els fems; 17) Un pla de clavegueram d'acord amb les necessitats actuals; 18) Un pla de la xarxa de conducció d'aigua potable, també d'acord amb les necessitats del poble; 19) La manca de rigorositat amb la construcció illegal, sobretot a la zona rústica; 20) Una Auditoria que de tot d'una havia sol·licitat el mateix grup d'UM i també tot d'una ho oblidà.

Vet aquí un breu repàs de quatre anys de Consistori. Aquesta és la nostra manera de fer Inca. Acceptam altres maneres de veure-la i les respectam. Però no hi estam d'acord. Que cadascú jutgi com cregui convenient. Nosaltres creim que el Dijous Bo no ha d'ésser triomfalista, sinó de reflexió. El poble ara té la paraula. També convidam a entrar en debat els grups polítics i altres mitjans de comunicació, perquè creim que això és bo per Inca i demostra que la Democràcia frueix de bona salut.

Mateu Malferit

FOTO. M. A. Quetglas.

jaime estrany

equipos para oficina

Bisbe Llompart, 79 Tel. 501510

INCA - Mallorca

B.M.L. 47972602

DISTRIBUIDOR
OFICIAL

RICOH

COPIADORAS

HERMES

ESCRITURA ELECTRONICA

mobel linea, s. l.

MURRIEN OFICINA

Pizzeria Cafeteria

STROMBOLI

Gran Via Caldé, 24

MCA

Tel. 50 43 15

Instalaciones eléctricas y sanitarias
Redes en baja tensión
Aéreas y subterráneas
Estaciones transformadoras
Porteros eléctricos
Proyectos y presupuestos

**Eléctrica
Plandolit, S.A.**

Santiago Russiñol, 229

Tel. 50 16 48

Inca (Mallorca)

UN MERCAT QUE ES MOR

Que el mercat cobert d'Inca es mor, no ha de sorprendre a ningú. Basta visitar-lo un dimecres hora-baixa per a confirmar la nostra afirmació. Sembla que se'l vol deixar morir amb lentitud, car no es pren cap mesura dràstica per a ressucitar-lo.

El dreçament del mercat d'Inca fou aprovat en el Ple de l'Ajuntament celebrat dia 30 d'Agost de 1.958, durant el comandament del Batle Campins.

En el Ple Extraordinari del 5 de novembre de 1.958 es decideix l'expropiació de les cases de l'illa situada entre els carrers Born, Miquel Duran, Sant Francesc, tot basant-se en l'article 31 de la Llei d'Expropiació Forçosa del 16 de desembre de

1.954. El projecte de l'edifici fou encomanat a l'arquitecte municipal Sr. Josep d'Olea Frates.

S'ingrassaren, sobretot mitjançant contribucions especials, 3.072.943 pts.; mentre que les despeses de l'expropiació foren de 5.314.303 pts. Aquesta expropiació no tan sols es refereix als edificis de l'illa de Sant Francesc, Duran i Born, sinó també als edificis del carrer Brui, avui desaparegut, on més endavant es construí el disbaratat edifici de la "Torre d'Inca", una verdadera monstruositat.

Fou, però, durant el comandament del Batle Alfonso Reina, que es produí l'esbucament de l'esmentat edifici (final de 1.959) i

es començà l'edificació del mercat (1.960). El pressupost era de 5.200.000 pts., el qual fou finançat de la següent manera: ajuda estatal 1.700.000 pts., aportació de l'Ajuntament 3.500.000 pts. a amortitzar en 30 anys.

Es crearen 10 llocs per a venda de verdures i fruites, 4 llocs per a peixeteria i 4 per a carnisseries. Aquell mes de setembre ingressaren 259.493 pts. desglossades de la següent manera: per llocs de verdures 200.918 pts., per llocs de peixeteria 36.269 pts., per llocs de carnisseries 22.306 pts. Tot això en concepte del cànon mensual.

La darrera subhasta per a l'ocupació de 24 llocs es va fer a la sessió

del dia 20 de desembre de 1.983, on s'aprovaren les condicions. Aquest cànon a partir de 1-1-85, s'ha anat modificant anualment en base als canvis de preus al consum. La durada de les concessions és de 4 anys.

Actualment d'aquests 50 llocs de venda de verdures n'hi ha 21 de buits. Hi ha 6 venedors que tenen 14 solars.

Envers ells llocs de les peixeteries i carnisseries estan situats al primer pis; n'hi ha 13, dels quals 5 són buits. Les concessions són per 10 anys. El cànon mensual va de 3.000 a 6.500 pts. segons el lloc. A la subhasta per a la concessió de solars es pagaren entre 10.000 a 100.000 pts.

Ens han assegurat que la major part dels venedors ja no assistiran a la propera subhasta, la qual cosa, de fet, provoca-

ria el tancament del mercat.

De locals exteriors n'hi ha 14, més un soterrani, dels quals tan sols dos no estan ocupats. A la subhasta els preus anaren de les 180.000 a les quasi 400.000 pts. El cànon mensual està entre les mil pesetes i les dues mil. Les concessions dels locals es feren per 30 anys. El soterrani és un cas a part. En ell hi ha el "Supermercados COP SA" que va obtenir el local per 5.000.000 pts., amb un cànon mensual de 36.000 pts. durant 20 anys.

Hom ha d'adonar-se'n de què parlem d'uns preus que en l'actualitat són un vertader regal.

Tanmateix la problemàtica del mercat no es concreta en les botigues exteriors, sinó la manca de vida comercial a l'interior del mercat, on hi ha els venedors de verdures, fruites, etc.

Davant tota aquesta problemàtica hem volgut saber l'opinió dels afectats i també, per què no?, dels consumidors.

En una cosa tothom hi està completament d'acord: No hi entra pràcticament ningú al mercat. Hom ho pogué comprovar un dimecres horabaixa, precisament el dia escollit per moltes mestresses de casa inqueres per a fer la compra.

També tothom opinà que el mercat de Crist Rei ha perjudicat notablement el mercat cobert. Recordem que la creació del mercat exterior a la populosa barriada fou molt discutida sobretot pels comerciants i per l'oposició municipal que considerà el fet com un acte electoralista i que aniria en perjudici del mercat cobert.

Quant a les mensualitats, si bé no semblen excessives, hi ha hagut diver-

ses opinions. Certament molts de solars quedaren buits a la darrera subhasteta.

Un altre problema que han tret a llum els venedors, és el de què algunes persones, que no són pagesos ni comerciants, venen tots els dijous, a baix preu, productes que abans han comprat en el mercat cobert. Es queixen de la manca de control de l'Ajuntament, doncs l'esmentada gent no té llicència ni paguen impostos. Fan, per tant, un comerç il·legal.

Els consumidors troben que els preus dels productes que es venen a l'interior del mercat són molt alts i que gairebé pel mateix preu, poden anar a les botigues o als supermercats.

El mercat cobert no està en condicions i no fa ganes de comprar-hi, opinen d'altres persones.

Tal volta l'opinió

més aclaridora és la d'un comerciant-pagès, qui creu que per salvar el mercat, s'ha de reestructurar i se li ha de donar un sentit comercial (tal com fan alguns mercats de Ciutat). El canvi, per tant, ha d'ésser radical. Per aconseguir-ho, de primer s'ha de dur a terme una reforma per donar un aspecte modern, net i bell. És important que la gent s'hi trobi bé. Posteriorment l'Ajuntament ha de valorar els solars i quantificar les mensualitats d'acord amb les vendes. Potenciar el mercat invertint doblers en propaganda, en rifés, promocions, etc...

Es urgent donar una solució al problema del mercat cobert. Sembla que a la propera subhasta molts pocs venedors actuals hi participaran. I això pressuposa la mort del mercat. El mercat és un servei públic que va costar molts de doblers al poble i que es varen esbucar edificis d'autèntica vàlua artística, com

per exemple Son Vic, i què per tant ara no pot morir.

N'estam d'acord en què s'han d'invertir doblers modernitzant el mercat, fent-lo més agradable a la vista de la gent, i donant-li un sentit autènticament comercial.

Antoni Armengol Coll.

FOTO. M. A. Quetglas.

UNA ESTADÍSTICA DE BOGERIA

Any Internacional de la Pau, UNESCO 1.986

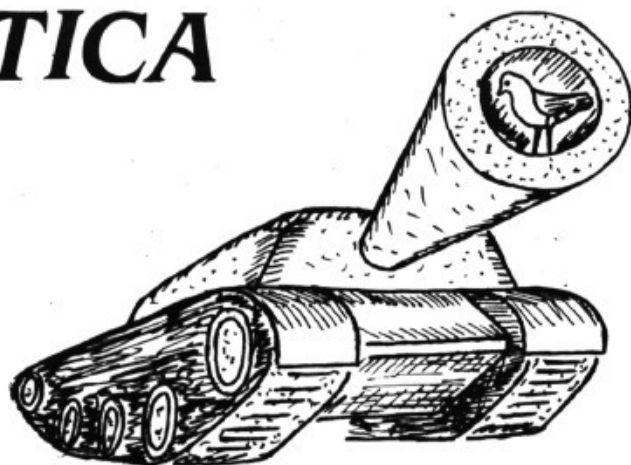
En els països en desenvolupament 800 milions de persones viuen en una gran pobresa i indigència. 500 milions estan mal alimentats. Molts de milions no tenen aigua potable i estan mancats d'ingressos suficients per comprar aliments.

Hom calcula que hi ha avui en el món més de 50.000 dipòsits d'armes nuclears. La potència total de l'arsenal mundial d'armes nuclears equival, més o manco, a un milió de vegades la bomba d'Hiroshima, que tenia una potència de tretze quilotons (un quiloton és igual a 1.000 tones d'explosius clàssics o de TNT i un megaton a 1.000.000 de tones).

Segons un estudi, realitzat per l'ONU damunt el desarmament d'armes clàssiques, els arsenals mundials d'aquestes armes contenen 140.000 tancs, més de 35.000 avions de combat, més de 21.000 helicòpters, més de 1.100 vaixells de guerra de gran tonatge i més de 700 submarins d'atac. S'ha calculat que prop de les quatre cinquenes parts del total de les despeses militars mundials es dediquen a armes clàssiques i a les forces armades.

D'ençà de la Segona Guerra Mundial, s'han produït en el món prop de cent-cinquanta conflictes en els quals han intervingut les armes clàssiques. És impossible determinar, amb exactitud, el nombre de morts que hi ha hagut. De totes maneres, d'acord amb l'estudi recent de l'ONU ja esmentat, el nombre de morts pareix que ha estat d'uns 20 milions.

Tant en els països desenvolupats com en els que estan en vies de desenvolupar-se, els diners que es destinen a despeses militars representen un 20% de totes les despeses públiques. En els països desenvolupats aquestes despeses igualen a les d'educació o sanitat pública. En el països que estan desenvolupant-se són tres vegades més que les despeses dedicades a la sani-

tat i superiors, en un terç, a les dedicades a educació.

Durant l'any 1.983 les despeses militars mundials han arribat, més o manco, als 800.000 milions de dòlars o sia l'equivalent a més de 1'5 milions de dòlars per minut. Aquesta quantitat duplica a les despeses de l'any 1.960 i quadruplica les de 1.949. Així només són necessaris 15 dies i 15 hores perquè les despeses militars mundials sumin la xifra de 34.300 milions de dòlars, quantitat que suposa el total de les quantitats destinades, durant l'any 1.983, a tota l'ajuda pública per al desenvolupament que s'ha donat a tots els països en vies de desenvolupament. Un recent estudi de l'ONU indicava que, de mantenir-se les tendències recents, les despeses militars mundials podrien arribar, inclús superar, el bilió de dòlars abans de 1.990.

El 70% de despeses militars mundials corresponen a les sis potències militars principals. Només un 15% correspon als altres països industrialitzats, i l'altre 15% correpon als països en desenvolupament.

Per cada soldat, la mitjana mundial de despeses militars, és de 20.000 dòlars. Per cada nin en edat escolar, la mitjana de despeses en educació pública, només és de 380 dòlars.

Per cada 100.000 persones hi ha 556 soldats, però només 85 metges.

Comptant tan sols amb una cinquena part dels diners destinats anualment a despeses militars, es podria erradicar la fam en tot el món, allà per a l'any 2.000.

Font de dades: ONU.

jaimé estrany

equipos para oficina

Ilaba Llompart, 79 Tel. 501518

INCA - Mallorca

B.N.L. 201792

DISTRIBUIDOR
OFICIAL

RICOH

EMPADRONADA

HERMES

ESCRITURA ELECTRONICA

mobel linea, s. l.

MURRIAS OFICINA

COMUNICATS A

inca revista

Comunicat del P.S.M.

AL. LEGACIONS AL P.G.O.U. D'INCA

PARTIT SOCIALISTA DE MALLORCA

L'Agrupació d'Inca del Partit Socialista de Mallorca-Esquerres Nacionalista, ha presentat, mitjançant el seu Regidor a l'Ajuntament d'Inca, Pere Rayó Bennassar, diverses al·legacions al Pla General d'Ordenació Urbana d'Inca per tal de millorar-lo en els punts menys clars del mateix.

Les al·legacions presentades pel P.S.M.-E.N. s'han dirigit, en primer lloc, a aconseguir l'anul·lació de l'equipament esportiu a l'interior de l'illeta de cases limitada pels carrers: Mancor, 2 de Maig, Sant Antoni i Arlès. Degut al pronunciat desnivell del terreny, la seva conversió en zona esportiva suposaria un elevat cost en les obres per anivellar-l'ho, a més de l'expropiació d'uns corrals i d'uns terrenys ja edificats. Tot això es traduiria en un munt d'inconvenients, tant pels veïnats de la zona com per la gent que volgués practicar l'esport allà dintre.

Com a contrapartida, aquesta zona esportiva s'hauria de construir dins la zona verda nº 22 i convertir-la així en una zona mixta. Els seus avantatges, de tipus econòmic, unificació de zones, més terreny per a la zona esportiva i un millor accés a la zona, són evidents i d'aquesta manera no es deixa a la barriada sense l'equipament esportiu.

La segona al·legació s'ha presentada a les "Característiques de les vivendes a sòl agrícola-ramader". Consideram que els 1.500 m3 de possible edificació escapen absolutament al que s'entén com una vivenda unifamiliar convencional, i en res conserva el concepte de la imatge de sòl rústic que es pretén.

Així mateix, els 9 metres de possible edificació, -dues plantes, més una torre- són absolutament contradictoris segons les característiques d'aquest tipus de vivendes, aquestes s'haurien de reduir a dues plantes.

En la redacció del Pla hi manca determinar la superfície i l'ús que se'n podrà fer de les possibles construccions adossades a les cases com són: piscines, pistes esportives, jardins, etc... així com també hi falta definir una llista de materials que es podran emprar en la construcció de les vivendes.

Fent referència a la zona

de l'Ermita, falta especificar, d'una manera clara, els terrenys cedits a l'Ajuntament, de la mateixa manera que no es té en compte el desplaçament del dipòsit d'aigua que està adossat al conjunt prehistòric del Puig de l'Ermita i que figura a l'inventari de monuments megalítics, restes prehistòriques i protohistòriques de Mallorca que s'han de protegir, segons el Decret de 10-IX-1.966, en el seu Art. 9.

Com a darrer punt, en el P.G.O.U. s'ha de deixar constància, d'una manera clara, que en els paratges preservats i paisatges protegits no s'han de permetre la construcció de vivendes ni altres edificacions que no sien les d'especial interès social.

Amb l'aprovació d'aquestes esmenes, el P.S.M.-E.N. està convençut que el Pla millorarà molt en la seva base i contribuirà a fer d'Inca una ciutat millor.

Comunicat del C.D.S.

CENTRE DEMOCRÀTIC I SOCIAL -
C.D.S.- INCA

Després d'algunes reunions mantingudes el passat mes d'octubre, els afiliats i simpatit-

cada setmana té un **DIJOURS**

zants del Centre Democràtic i Social acordaren constituir una Junta Gestora que s'ocuparà de la formació del partit a Inca i de mantenir contactes i atendre totes aquelles persones que desitgin integrar-se en aquest grup polític. Aquesta Junta Gestora ha quedat oberta a tots els qui vulguin treballar-hi i l'objectiu fonamental que s'ha marcat, a part de la consolidació de l'estructura del C.D.S. a Inca, és la pròxima constitució del "Comité Local", que substituirà a la Gestora i serà, ja formalment, el màxim organisme representatiu d'aquest grup polític a Inca. Format aquest "Comité Local", previst per a principis d'any, es començaran a preparar les properes eleccions municipals, a les quals el C.D.S. es presentarà, amb un bon equip, dispostat a fer feina per Inca.

De moment i de forma provisional, la Junta Gestora ha quedat constituïda, entre d'altres, pels següents membres: President: Sebastià Mora Pujadas; Secretari: Melsion Janer Mut; Tresorer: Marcel·lí Joy Vidal; Vocals: Pere Vilanova, Andreu Pol, Bartomeu Alzina, Pere A. Pieras, Antoni Pujol,...

NOTA: Totes aquelles persones que simpatitzin amb la ideologia del partit i vulguin participar en el nostre projecte, poden contactar amb qualsevol dels ja esmentats i se li donarà tota mena d'informació.

Sols puntualitzar dues darreres coses:

1.- Donat l'alt cost de les obres que es pretenen al P.G.O.U. i al suposar una quantitat tan elevada per a la inver-

sió privada, pareix que aquest Pla serà coix d'aquí a vuit anys ja que no es podran realitzar totes les obres si no és amb una voluntat política ferma de dur-lo a terme.

2.- De bell nou s'ha deixat passar per alt una oportunitat per a contribuir a la plena normalització de la nostra llengua a Inca, donat que el català no apareix en la redacció del P.G.O.U., com hi hauria d'aparèixer.

No sols adherint-se al II Congrés de la Llengua i normalitzant els rètols dels carrers es fa normalització lingüística.

Roda de Premsa del P.S.O.E.

RODA DE PREMSA DEL PSOE
SOBRE L'AMBULATORI

Foren presents els regidors Bernat Vallori, Mariano Bonilla, Antonio Jiménez i Joan Coll, així com el Sr. Mestres de l'executiva local.

Començà parlant En Mariano Bonilla dient que feia prop d'un any que el PSOE d'Inca feia gestions prop de N'Adolfo Marqués, Director Provincial de l'Insalut, per tal d'aconseguir millores per l'Ambulatori, la qual cosa ara s'ha asso-

lit. La finalitat és eliminar les llistes d'espera a través de recursos humans nous.

Segons En Bonilla es podrà comptar amb un servei d'ecografia, es millorarà el servei de Ràdio X, es crearà una plaça de ginecologia, d'oftalmologia, de traumatologia, de cirurgia, de pediatria i de medicina general.

Seràn col·locats també 10 llits per a les urgències.

Hi haurà per tant set places noves jeràrquiques. Els metges romandran a l'Ambulatori set hores, de les quals 4 o 5 es dedicaran a visitar els malalts.

Al mateix temps, per al proper mes de gener, serà anomenat un inspector, el qual atindrà les queixes dels malalts. Probablement serà anomenat un director.

Sens dubte les millores són molt importants i, segurament, resoldran part de les deficiències que té el nostre Ambulatori. Tal volta des de la seva creació, gràcies a aquell Comité de Salut i a les pressions populars que desemboquen en la gran manifestació del 14 de setembre de 1.978, no s'havia avançat tant en posar l'Ambulatori en condicions per a donar un bon servei a Inca i Comarca.

FERRETERIA COLL

Rec a goteig i per aspersió
Productes per a les plagues del camp
Manetes de portes

Avinguda del Bisbe Llopart, 189-191 - Carrer des Tren, 38 - Tel. 50 08 92
Plaça Santa Maria la Major, 13-14 - Tel. 50 04 86 - INCA (Mallorca).

1936-1986

Un Cinquantenari

La Guerra Civil

S'ha dit moltes de vegades que el poble mallorquí viu d'esquena al seu passat, viu d'esquena a la història. Evidentment això és cert: per al pragmatisme frenètic que inspira l'acció de bona part de les "classes dirigents" mallorquines, la història no existeix. Almenys no existeix més enllà de la curiositat museística. No és estrany. D'altra manera, el provincianisme i la renúncia a la pròpia personalitat cultural no serien tan predominants. Hi ha molta de por a la història. Hi ha ganes d'oblidar i de fer oblidar. Perquè l'autoreflexió pot dur a la consciència, i això, per a qualcú, sempre serà considerat perillós.

Luisa Passerini (1) ho diu ben clar: "La demanda d'història es presenta en els darrers temps amb la urgència d'una "demande d'analyse". Apareix a les iniciatives del mass media i a la disponibilitat del mercat, però sobretot en una difusa i caòtica exigència d'autoreflexió". Vet aquí la principal exigència que cal fer avui a la història: demanda d'anàlisi, demanda d'autoreflexió. Sols així pot esdevenir quelcom útil, quelcom que ens ajudi a entendre la nostra mateixa quotidianitat.

L'any 1.986 farà cin-

quanta anys de l'esclat d'una guerra que fou decisiva per a la nostra vida com a poble, les conseqüències de la qual encara són presents a la nostra existència col·lectiva. Potser sigui un bon moment per a la reflexió, per a escatir el que és mite i el que és realitat, el que són deformacions subjectives i el que són dades constatables i mesurables quantitativament. Per sort, la memòria històrica del nostre poble encara no ha estat aniquilada del tot i encara pot aportar molts d'elements a aquesta autoreflexió necessària.

Els fets que dugueren al juliol de 1.936, les condicions socials i econòmiques, les forces polítiques, els combats de Porto Cristo, la presència italiana, l'actuació de l'església, el falangisme, la intervenció de Joan March, etc. són tot un caramull de temes encara no esgotats. Fins i tot un tema com el de la repressió franquista manca encara d'una anàlisi aprofundida. Caldria analitzar amb rigor i objectivitat aquella repressió que ho embolcallà tot, si més no per conèixer-ne les seves dimensions reals. Caldria saber com va ésser possible que en una illa on a penes s'havien esdevingut actes violents es convertís l'assassinat amb norma d'actua-

ció, amb totes les complicitats i tots els silencis. I cal parlar una vegada més d'Alexandre Jaume, Antoni Mateu, Emili Darder, Aurora Picornell, i tants d'altres homes del poble morts sense cap raó que ho justificàs. I això no és fer "revanxisme" ni potenciar-lo. És simplement fer història.

Dels 85 anys que duim de segle, el nostre país n'ha hagut de viure 48 de dictadura militar i 24 de dictadura encoberta caciquista. Se'ns ha imposat la història dels vencedors. Poques vegades ha estat possible el contrast de plantajaments plurals. Per això ara caldria aprofitar l'avinentesa i dir les coses pel seu nom. Sols així serà possible conèixer les bases sobre les quals es va assentar l'estat franquista amb totes les seves devastadores implicacions.

Mateu Morro.

NOTES:

Juisa Passerini: *Conoscenza storica e storia orale: sull'utilità e il danno delle fonti orali per la storia*. Torino, 1.978

Revista LLUC, juliol-Agost 1.986, N° 731

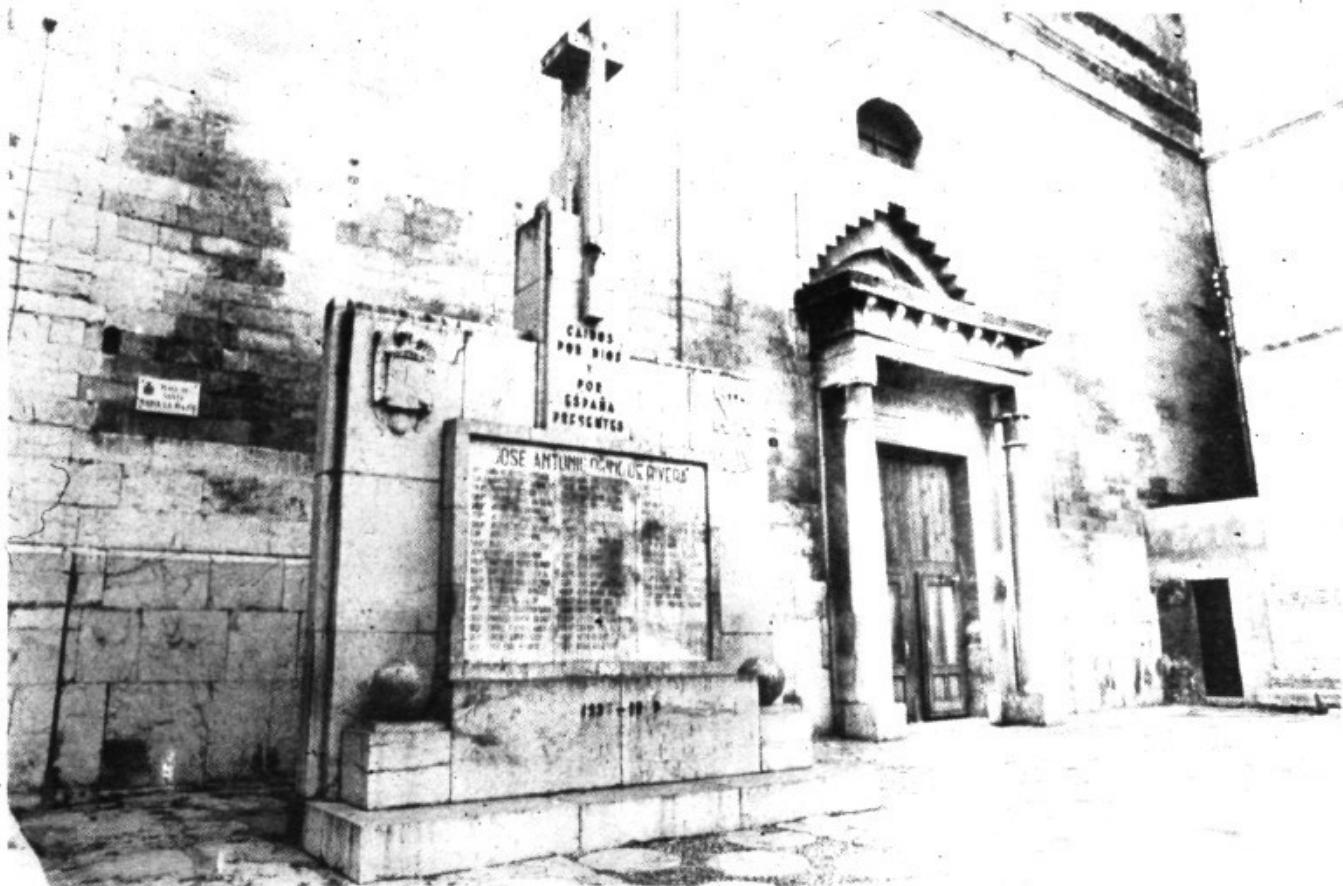

FOTO. M. A. Quetglas.

La repressió a Inca

Antoni Mateu Ferrer ex-batle d'Inca és la víctima més coneguda de la repressió a Inca. Fou afusellat al Cementiri de Ciutat, juntament amb Emili Darder, Alexandre Jaume i Antoni Qués, el 24 de febrer de 1.937.

Però n'hi ha d'altres que no varen poder tenir una mort tan assenyalada, perquè foren assassinats impunement a una treta de la presó, com el propi germà del Batle, Bernat Mateu Ferrer. Dels tres germans Sancho Forges (Antoni, Emili i Josep) van desaparèixer i res més se n'ha sabut. Tampoc s'ha sabut res més, rera la seva de-

tenció d'aquests altres dos socialistes, castellano-parlants, Ramon Rodriguez Quiroga i Antonio Rubio Aragón.

Natals d'Inca i també morts a una treta de Ca'n Mir són el socialista Andreu París Martorell, Adolfo Quesada Ripoll, fill d'un carabiner, el director de la societat de sabaters, Antoni Bestard, Antoni Fe, Miquel Maimó i Rafel Llompart, membres de LA JUSTICIA.

Però el que més va commoure la gent foren els afusellaments al cementiri d'Inca de Llorenç Beltran i Gabriel Buades Pons, redactors del diari Avance, homes de reconeguda vàlua, pacifistes i que tenien l'única taca de "tenir idees".

L'any 1.937, fou afusellat a Illetes el soldat Rafel Fiol Seguí, implicat en un acte de sabotatge als avions italians que anaven a bombardejar la península.

També fou afusellat al cementiri d'Inca, el jove de Mancor de la Vall, Jordi Sampol Riera, cenetista acusat de sabotatge a la caserna de la Guàrdia Civil.

Les víctimes

Llorenç Beltran Salvà.
Antoni Bestard.
Gabriel Buades Pons.
Antoni Fe.
Rafel Fiol Seguí.
Rafel Llompart.
Miquel Maimó.
Antoni Mateu Ferrer.
Bernat Mateu Ferrer.
Andreu París Martorell.
Adolf Quesada Ripoll.
Joan Valls Fuster (vivía a Manacor).

Les organitzacions

inqueres

Empleats municipals:

Arnau Sastre Fernández.
Pere A. Rotger Celià, Auxiliari de Recaptació de Contribucions.
Antoni Miralles Amengual.
Antoni Garriga Ramis.
Guillem Truyols Perelló.
Guillem Amengual Truyol.
Miquel Saurina Seguí.
Pere Rubert Garriga.
Pere Estrany Ramis.
Gabriel Fuster Salom.
Antoni Munar Bisellach.
Antoni Ramis Ferrer.
Antoni Beltran Company.
Ramon Ferrer Prats.
Adolf Anglès Bel.
Mateu Martorell Cardell.
Bartomeu Gual Truyol.
Llorenç Socias Cañellas.
Miquel Miralles Janer.
Antoni Capó Real.
Pere Bestard Oliver.
Miquel Capó Socias.
Jaume A. Aguiló Segura.
Joan Danús Prats.
Gabriel Amengual Vallori.
Josep de Miguel Alvarez.

Correus:

Arnau Sastre Fernández.
Guillem Rosselló Sampol.

Telègrafs:

Pere A. Rotger Celià.
Agustí Galeano Frau.

·Telèfons:

Pere Marín López.
Martí Bezares Muñoz.
Ramon Duraho Sostaló.
Josep Igual Izquierdo.
Joan Gotarredona Serra.

Jutjat de la Instància:

Josep Mª Bernà Pérez, Secretari.

Registre de la Propietat:

Antoni Mateu Ferrer.
Guillem Vallori Bonafé.
Bernat Solivellas Gelabert.

Gas i Electricitat:

Pere Coli Jaume.
Francesc Munar Llabrés.
Jaume Colomar Busquets.
Bartomeu Quetglas Genestra.
Andreu Betoño Betoño.
Bernat Barceló Vallori.
Antoni Vallori Bonafé.

Societat Esquerra Republicana.

Presidents que ha tengut:
Mateu Pujadas Estrany.
Miquel Beltran Planas.
Bartomeu Ramis Tortella.

Secretaris:

Antoni Capó Real.
Mateu Martorell Cardell.
Llorenç Socias Cañellas.

Directius i influents:

Antoni Mateu Ferrer.
Pere P. Capó Cantallops.
Pere J. Fornés Perelló.
Antoni Grau Bover.
Lluís Maicas Aparici.
Tomàs Llabrés Payeras.
Miquel Beltran Llompart.
Pere Janer Coll.
Jaume Albertí Tomàs.
Bernat Mateu Ferrer.
Llorenç Figuerola Gual.
Miquel Llompart Munar.
Jaume Figuerola Ferrer.
Damià Simó Ardit.
Pere J. Llobera Figuerola.
Ramon Ferrer Prat.
Joan Marí José.
Sebastià Amengual Mut.

Societat "Unión Republicana-

na".

President:

Bernat Rubert Ferrer.

Directius i influents:

Joan Garau Pieras.
Antoni Llompart Morante.
Jeroni Torres Cladera.
Jordi Tornila Borràs.
Joan Salas Amorós.
Josep de Miguel Alvarez.
Miquel Ferrer Truyol.

Societat "Unión Cortadores Calzado".

President:

Miquel Gual Fiol.

De la Junta:

Miquel Llompart Millan.
Jaume Coll Beltran.
Llorenç Castelló Llabrés.
Josep Ordinas Llabrés.

Societat "Radical Socialista," refusa amb "La Alianza de Labradores".

Principal directiu:

Pere Coll Jaume.

Directius i influents:

Joan Morro Figuerola.
Gabriel Mir Martorell.
Joan Ferrer Martorell.
Andreu Betoño Betoño.
Bernat Solivellas Gelabert.

Agrupació Socialista.

President:

Miquel Reynés Morey.

Directius i influents:

Josep Sancho Jorges.
Andreu Beltran Company.
Tomàs Corró Ferrer.
Andreu París Martorell.
Antoni Rubió Aragón.
Ramon Rodriguez Quiroga.
Pere Marín López.
Bartomeu Gual Truyol.
Antoni Vallori Bonafé.
Emili Sancho Jorges.
Antoni Llobera Pieras.
Josep Seguí Ferrer.
Adolf Anglès Bel.
Francesc Quetglas Pieras.
Gabriel Beltran Salas.
Rafel Socias Crespí.
Jeroni Llompart Ramis.
Jeroni Bonafé Llompart.

Periódico "Avance".

Editors propietaris: Bernat Rubert Ferrer, Joan Garau Pieras i Miquel Reynés Morey.

Director: Miquel Mercadal Ramis.

Secretari: Guillem Vallori Bonafé.

Redactors: Gabriel Buades Pons i Llorenç Beltran Salvà.

Sociedad "La Justicia"

Director: Antoni Bestard Seguí.

Directius i propagandistes:

Gabriel Buades Pons.

Pere F. Estrany Beltran.

Josep Nicolau Riera.

Diego Martínez López.

Bernat Mateu Ferrer.

Miquel Llompart Galí.

Miquel Ferrer Galí.

Rafel Llompart Reynés.

Joan Mateu Pujadas.

Bartomeu Garriga Martorell.

Francesc Buades Pons.
Antoni Colomar Carbonell.
Bernat Colomar Carbonell.

Bartomeu Buades Pons.
Pau Salom Socias.

Magí Marquès Ferrer.

Bartomeu Albertí Rigo.

Miquel Reus Martorell.

Joan Reus Martorell.

Antoni Pons Sastre.

Joan Llompart Reynés.

Jaume Llompart Reynés.

Gabriel Brunet Sancho.

Directius influents de la Societat "Esquerra Republicana".

Antoni Martínez Figuerola.

Marc Ferragut Fluxà.

Bartomeu Cabrer Mulet.

BAR LLABRES

ESPECIALITAT EN TAPES VARIADES

Placa Santa Maria la Major

INCA

C/Jaume Armengol
Nº 74 Inca

Cafeteria Mallorca

entrepanes

tapes variades

plats

combinats

Av. Reis Catòlics.

cant. Pl. Mallorca

PELUQUERO UNISEX

Calle Martin Medico, 20 · Tel. 503013 · Inca

Para mayor comodidad RESERVE HORA

FÀBRICA D'ARTICLES DE PELL

guants

bosses

peces de vestit

i marroquineria en general

Gran Via de Colón

INCA

Telèfon 50 19 00

Josep Ponsetí

una vida

insòlita

Un dia de tardor, ara en fa un any, vaig conèixer en Josep Ponsetí i Moll. Tot d'una m'impressionà favorablement. Home obert, didàctic, experimentat en els afers de la vida i coneixedor de si mateix. Un no sé què d'originalitat impregnava tota la seva persona.

Va entrar a la farmàcia cap al tard i, gairebé sense presentar-se, em va dir que m'havia votat com a candidat nacionalista, car ell també ho era. Me'l vaig mirar de prim en compte, sorprès. Va parlar tota l'estona, abundant en el seu inconfusible accent de català del Principat. Fumava. Amb tranquil·litat envejable, com si es tractàs d'un ritus sagrat, feia una cigarreta. De la butxaca del gec es va treure una petaca esquinçada per l'ús i llançà el tabac negre sobre el paper de fumar amb precisió matemàtica. L'entorcillava hàbilment, i a la fi restà una cigarreta prima, curta i dura.

Amb en Ponsetí vaig navegar, no solament aquell dia, sinó molts d'altres, per aigües noves de trinca. Li agrada de definir-se, tal com ho van fer altres mallorquins (El poeta Rosselló-Pòrcel o el que fou Conseller de la Generalitat de Catalunya, Sbert), català de Mallorca. Es un home d'idees força avançades, sense prejudicis, tot i que deu arrañar la setentana.

Més aviat alt, ha exercit

els oficis més insospitats i ha viscut les més insòlites experiències: tinent de l'exèrcit republicà, voluntari a la columna Macià-Companys de l'Esquerra Republicana de Catalunya, exiliat a França en haver acabat la guerra civil, refugiat a camps de concentració francesos, empresonat i condemnat a camps de concentració nazis i a la fi allistat voluntari a la Divisió Leclerk que entrà victoriosa a París, alliberant-la del jou del feixisme alemany. La seva vida, la seva sorprenent història, no pot concentrar-se en el breu espai d'una entrevista, caldria una biografia. La síntesi esdevé un autèntic compromís.

A partir d'aquell dia en Ponsetí compareixia sovint per l'apotecaria i parlàvem llargament, coincidint amb moltes coses, idees i pensaments.

- El meu nacionalisme data -li vaig dir en certa ocasió- de finals de la dècada dels 50. Imagini's, Ponsetí, que sol devia trobar-me a la Inca d'aquells anys de silenci, tot i que passava la major part de l'any a Barcelona, on més endavant vaig treballar a l'Enciclopèdia Catalana, ubicada aleshores a Balma, cantonada Provença, i vaig entrar en contacte amb el Front Nacional.

En Ponsetí, em mirà sorprès, s'endu la cigarreta als

llavis i n'aspira el fum amb delit.

- Pels volts de la dècada dels 50 jo era a França, treballant en el que em sortia, indocumentat -m'assabenta.

El primer horabaixa que ens vam veure per a preparar l'entrevista, les parets groguaven en la meticulosa posta de sol de novembre, i els vidres de les finestres eren tremolosos miralls defredor, de color tardoral. Gradualment la posta enlluernadora s'esvaí del vidre, es va fer fosc, i tot era com si caigués neu, i la pecoç obscuritat afaïçonàs els nostres ulls.

En Josep Ponsetí i Moll va néixer a Inca. El seu pare i el seu avi van pertànyer al cos de la Guàrdia Civil. A partir dels 4 anys la família Ponsetí es traslladà a Barcelona, i l'infant Josep cursà estudis a l'Escola Lliure, integrant-se plenament en la Catalunya d'aleshores. També van integrar-s'hi els seus germans majors: en Joan, militant de la CNT, dependent de comerç, i en Pere, home d'acció, que s'afilià a l'Esquerra Republicana de Catalunya, el partit nacionalista que acabava de fundar en Francesc Macià. Ambdós van morir durant la guerra civil en defensa de la llibertat.

- Moltes de vegades em sembla que no ho he viscut de veri-

fat, això, com si tot fóra un somni, del qual somni n'he sortit amb una sort realment increïble -em diu, capejant, com si encara ara, després de tants d'anys, no pogués avenir-se.

Em diu que a Catalunya hi ha més cultura, més inquietud pel transcendent i alhora més capacitat que a la resta de l'Estat.

- Els catalans del Principat -afirma- són els més europeus, els ibèrics que més arrellat tenen el sentit de la democràcia, de respecte individual i col·lectiu. Estimen molt el que és seu sense menysprear el d'altre.

M'explica que també fou futbolista. Jugà amb l'Europa i fins i tot fou provat pel Barcelona. Salta per sobre del temps i recorda com encisat la proclamació de la República.

- Mai cap poble no sentí major alegria que aquella, -em diu amb ulls espiantjants-. Mai no oblidaré la figura d'En Maçà, sobretot quan s'adreçà al seu poble des del balcó de la Generalitat, a la plaça de Sant

Jaume, proclamant la República Catalana.

Somriu, i em diu que ell féu d'interventor per l'Esquerra Republicana el 1.934, a una mesa del col·legi electoral del carrer d'Aragó.

- La llibertat és el do més important de l'home -em diu.

- Com es definiria, vostè? -li pregunt al vol.

- Nacionalista i un progressista que fugí dels dogmes, però que en tots els sentits se sent més a l'esquerra que el PSOE i PCE, als quals consider com a partits de centre. Sóc lliibertari, un lliurepensador, tolerant en totes les coses i escrupolosament respectuós amb tothom.

Per a Ponsetí, Déu és el comportament humà responsable dels homes. La seva existència representa el dubte perpetu de l'home.

Passa d'un vent a l'altre amb extrema facilitat. Parla amb rapidesa, però pensatívol.

- El 1.936, quan va esclatar la guerra, immediatament em

vaig disposar a la lluita per la llibertat -em diu, enfervorit-. Em vaig incorporar voluntari a la columna Maçà-Comandant de l'Esquerra Republicana, per a defensar la Catalunya lliure que tant havia costat de dreçar. Hi havia altres columnes, com la del PSUC o la de la CNT-FAI, però el meu catalanisme m'inclinà per la de l'ERC. Vaig ésser al front. Després em van cridar des de Barcelona per a ingressar a l'Escola de Guerra de Sant Gervasi. Vaig sortir Tinent. I d'immediat vaig ésser destinat al XXé Cos de l'Exèrcit Republicà, a Ciudad Real. I d'allí a Terol. Després a Artesa de Segre i Pons.

De nou em repeteix que ha hagut de fer de tot. Em consta que essent al front va haver de fer d'advocat defensor de dos soldats, acusats de deserció, en un Consell de Guerra Sumaríssim. I aconseguí salvar-los d'un gairebé segur afusellament.

Se li humitegen els ulls quan m'explica la retirada de l'exèrcit republicà, un cop acabada la guerra, havent entrat en Franco a Barcelona.

- La retirada fou molt ordenada -diu-. Quan travessàrem la frontera per Prats del Molló m'envai una tristesa infinita. Els defensors de la llibertat havíem perdut la guerra. Vintria la repressió, la intolerància, el silenci. A més a més, jo tenia dos germans morts per la causa de Catalunya i la llibertat. En Pere el van donar per desaparegut. I en Joan morí com un heroi defensant Sunyer (Lleida) davant de l'artilleria alemanya.

En Josep Ponsetí i els seus companys travessaren la frontera francesa i es trobaren amb mig metre de neu.

- Els guàrdies francesos no ens tractaren gens bé -se'n dol-. No comprenien la nostra situació real, la d'exiliats, d'homes que ho deixen tot al seu darrera, sense saber on anar -respira a fons i continua-. Al camp de refugiats vaig sofrir moltes descomposicions intestinals i febre alta. Jo pertanyia a la SERE (Servei de Refugiats Espanyols). Molts, els més sortats, assoliren d'embarcar-se cap a Mèxic o a alguns països sud-americans... Vaig passar per

Bacares, Saint Ciprienne, Argeles sur Mer. També a Colliure on van enterrar en Machado.

Em diu que de vegades se li esbulla la memòria i els fets del passat se li acaramullen, indistingibles, en el cervell.

Malgrat tot no perd el fil de la trama.

- Llavors els francesos ens van traslladar a Argeles sur Mer, i d'allí em vaig llançar baix del tren en marxa. I em vaig refugiar en un mas de la Catalunya Nord, propietat d'uns catalans francesos. Hi treballava un tal Lluís Valls Espinós. Jo sulfatava la vinya i realitzava d'altres feines del camp. Però per mor d'una dona vaig haver de fugir, car em delataren. Com que era un indocumentat, vaig decidir d'anar-me'n a París, a la zona alemanya, on hi tenia un parent meu, inquer, en Joan Oliver Campins, d'idees llibertàries. N'Oliver posseïa una perruqueria a la Rue de Sena, al Barri Llatí.

Però la seva anada a París fou accidentada, car a Bierssone va haver de burlar un control situat a la línia que delimitava la França lliure de l'ocupada pels nazis. Davallà del tren a Gatearroux, just abans de l'esmentat control. I, ajudat d'un tronç, ja que no sabia nedar, travessà el riu. Aconseguí fugir d'una patrulla alemanya que vigilava la zona, i, a camp través, assolí París.

- No -em diu, tot endavant-ment-me el pensament- no vaig tenir contactes directes amb la Resistència Francesa, car jo no coneixia ningú i temia que si confiava la meua situació a externs em traïssin.

Un cop a París, gràcies a un tal Cristóbal, un aragonès refugiat que treballava en una fàbrica de cotxes dels afores de la capital, en Ponsetí pogué allotjar-se a l'Hotel Bonaparte, on l'aragonès posseïa una habitació amb dos llits.

Em diu que un dels moments que més malament ho passà fou durant aquells dies a París. Una nit que era al restaurant de Monsieur Ferrys se li féu tard cantant tango amb uns amics i s'esdevingué el toc de queda. Restà enmig del carrer, sol, sense do-

cuments, exiliat polític, amb les patrulles de les SS alemanyes trescant la capital. Però com en altres situacions se'n salvà de miracle.

Per a resoldre la seva situació d'indocumentat, Mdme. Terraux, clienta del seu oncle, n'Oliver Campins, que treballava a la Prefectura, li aconsellà que hi anàs i demanàs un certificat de residència. Però quan en Ponsetí s'hi presentà el van ficar a la presó. El van sotmetre a un interrogatori menyspreant, uns policies germanòfils. El volien tornar a Espanya. A la mateixa Prefectura es trobà amb un aragonès que estava en una situació similar a la seva. Van sol·licitar una entrevista amb el Cònsol espanyol. I els va posar en llibertat amb la condició d'abandonar París el mateix dia.

- Mon pare -em diu en Ponsetí- em va escriure des de Barcelona una carta en clau en la qual em pregava que no tornàs a Catalunya, car m'hi jugava la vida.

I aquell mateix dia va acomiadar-se del seu oncle Oliver Campins, el qual plorà les desgràcies del nebot. De París s'adreçà a Lecanau-o-cean, on treballà de carboner.

Fou en aquell poble que en Ponsetí tingué dificultats amb un suboficial alemany. Cada dia, en veure's, el nazi el saludava amb la mà en alt i deia "Arriba Franco", però en Ponsetí només contestava en francès "Bona Tarda". Fins que un dia el nazi l'escometé i li confessà que havia descobert que era un roig espanyol. Ell li contestà que no era polític, sinó un treballador que feia molta de feina. D'aquella situació se'n salvà gràcies a uns amics.

- Si, he patit molt, i si he pogut sobreviure a tantes calamitats és perquè sóc molt fort. Així a l'ille de Groix, al front de les costes de l'Orient, vaig ésser condemnat a treballs forçats. Em vaig escapar amb dos germans bretons, en Pierrot i en Frédéric Le Vagrasse. Pertanyien a la FFI (Resistència Francesa). I d'allí, novament, vaig dirigir-me a París. Vaig amagar-me fins que vaig poder allistar-me a la Divisió Le Clerck, a una companyia de xoc. Aquella Divi-

Exiliat a França en un camp de concentració

sió aliada va recórrer triomfalment tota França i arribà fins a Munich.

Ara i adés en Ponsetí somriu, tot recordant les seves aventures que segueix qualificant de somni.

- Sí, com un somni - afirma-. Un cop acabada la guerra mundial ens van desmobilitzar. Aleshores vaig treballar de bomber forestal a una zona situada entre Burdeus i el País Basc Francès. Vaig romandre a França fins a l'any 1.953. Llavors vaig tornar a Barcelona, treballant de representant d'articles d'oficina i magatzem. He de dir que la policia franquista em vigilava, encara que només em molestaren una sola vegada, portant-me a la comissaria de Via Laietana.

- Com ha viscut fins ara?
-li pregunt a corre-cuita.

- He fet de tot, de taxista, de venedor, he treballat al Murterrar... Ara, després de tants d'anys, cobraré un "retiro" com a oficial de l'exèrcit de la República, proposta que féu el PSOE al Congrés de Diputats i que fou aprovada.

Hem fet una breu estona de silenci i tot d'una en Ponsetí, sense haver-li preguntat res, em diu:

- Endebades la guerra civil, aquell milió de morts, car avui tornam a viure dessota una democràcia. Vull dir-te, Jaume, que no me'n panedeixo de res del que he fet, i molt menys d'haver treballat per a un gitano. N'estic content d'haver-ho fet i alhora agrait. Nosaltres tenim un concepte molt erroni d'aquesta raça, car són unes bellíssimes persones i molt solidàries.

Ens vàrem veure una setmana després, a ca seva. I aleshores en Ponsetí va voler deixar ben clara la seva ideologia, la seva manera d'ésser i de pensar.

- Sempre he estat un defensor de l'ideari d'en Ferrer i Guàrdia. Sóc un utòpic, un idealista. Sóc un llibertari. Ja et vaig dir que tant el PSOE com el PCE són per a mi partits gairebé de dreta, immersos en les contradiccions d'un món capitalista. Jo sóc un avançat, partidari d'una revolució permanent des de la infantesa, a través de l'Escola Lliure. Sóc un defensor de la veritat i del que és justícia, respecte les idees dels altres i totes les ètnies. Sóc antidogmàtic per natura.

En definitiva, partidari d'una societat no materialista, sense classes socials, sense moneda, sense jerarquies, lliure i feliç.

- Es cristià? -li pregunt, tot endevinant la resposta.

- Jo respecto totes les creences. Sóc agnòstic, no nego ni afirmo, ja que la intel·ligència no m'arriba al desconegut - em contesta, segur d'ell mateix-. I he fet molt de bé en la vida!. Durant la República en vaig salvar de gent, fins i tot ajudant a persones, uns veïns

Retrat amb l'uniforme de la Divisió Leclerk.

nostres, que sabia que eren franquistes, car escoltaven Ràdio Burgos, en Queipo de Llano... Pensa -segueix- que l'ideal és fer el bé, i només així l'home pot viure tranquil.

- Quina és la persona que més ha admirat?.

En Lluís Companys, un ser excepcional, el pol oposat de Reagan, un feixista i comediant de segona fila. Odio els falsos patriotismes, imposats. Jo sóc un pacifista integral.

- Al Referendum sobre l'OTAN, que va votar, vostè?.

- Un NO monumental, rotund. I tu? -em pregunta de sobte.

- Jo també vaig votar No -li contest.

- Però vull aclarir-te, Jaume, que amb la meua ideologia llibertària també a Rússia m'enviarien a Sibèria, sóc anti-comunista i anti-imperialista. El comunisme és un concepte ultrapassat per la meua ideologia. Jo sóc un demòcrata integral, també.

- Tem la mort, vostè que l'ha tinguda tan prop?.

- No, no la tem, la mort. Sí, patir per malaltia. La mort és quelcom consubstancial amb l'home. D'altra banda tota persona que té la consciència tran-

quil·la no n'ha de tenir gens de por de la mort.

- Què opina d'aquestes dues societats que conviuen a Inca: els catalano-parlants i els castellano-parlants?.

- Pensa que per a poder conviure amb garanties, les dues societats no han de renunciar al seu, a tot allò que les identifica, però a poc a poc els peninsulars s'han d'integrar i han d'aprendre i estimar l'idioma de Mallorca com si fóra el seu, només per respecte a la terra que els ha acollit.

Devien ésser més de les 9 de la nit quan ens vam acomiadar. El cel era clar i el fred ens començava a rovellar els ossos.

Jaume Arengol i Coll.

Des del meu racó

Senyor Batle: Això fa riure

Al passat nombre d'INCA REVISTA hi aparegué una entrevista a en Baltasar Tortella i una altra al nostre Batle. A la primera es feia referència a qui va ésser Regidor de Cultura a l'Ajuntament d'Inca, Antoni Mateu i Ferrer. A la segona, en Toni Pons deia que a la normalització i a la nostra cultura no la tenen oblidada.

Bé, he volgut fer aquesta introducció, referint-me a les dues persones que anomèn, per una cosa ben senzilla, la diferència entre la manera de fer cultura que tenia D. Antoni Mateu i la que té el consis-

tori que, en majoria, domina l'Ajuntament d'avui.

N'Antoni Mateu i Ferrer becava als estudiants que, tenint qualitats, no tenien medis econòmics. Avui es convoca als col·legis d'Inca a una reunió pel tema dels concerts econòmics i no s'hi presenta ningú en nom de l'Ajuntament. Resultat: Tots els pares que tenen infants a l'ensenyament privat han de pagar. Què hauria passat si hi haguessin anat?.

S'acosta el Dijous Bo i s'engalanen els carrers amb la nostra senyera. Al cap de vint-i-quatre hores es retiren totes i en el seu lloc es posen la de l'Estat Espanyol i per cada una d'aquestes una quatribarra da amb el castellet i el més petita possible. Algú pot creure que això és fer cultura, normalització o alguna cosa que se li assembli. Això és fer riure. Com hauria actuat n'Antoni Mateu i Ferrer?.

Està molt bé, senyors de la majoria, fer uns programes pel Dijous Bo, una festa absolutament mallorquina, inquera, que hauria de reflectir tot allò que és nostre. Es que èstau avergonyits de les vostres arrels?.

No tot acaba gastant els diners del contribuent fent un Ajuntament amb dos despatxos d'escàndol i la

resta que sembla un santuari. El poble d'Inca vol resultats d'una política municipal en vers la feina, la millora dels carrers, de les voravies, dels col·legis, becant a qui no pot estudiar per manca de diners. El poble d'Inca vol fets i no jardineres. Vol feina i no despatxos i no vol retòrica preelectoral. Què passa amb els permisos d'obra?.- Per què a uns se'ls deixa construir i a altres no?. Quan es parla amb la gent de la construcció, de la indústria o del comerç, tot hom diu el mateix. Què passa a Inca que no hi ha res?. Això volem que es contesti, senyor Batle.

Crec, sincerament, des del meu racó, que aquí, en la majoria del nostre consistori hi ha algú que no dona ni donarà mai la talla; i això, senyor Batle, permeteu que rectifiqui el títol d'aquest comentari, no fa riure, això fa plorar!.

En Toni Llarg.

jaime estrany

equipos para oficina

Ulls Llompard, 79 Tel. 801510

INCA - Mallorca

D.M.L. 211780

DISTRIBUIDOR
OFICIAL

RICOH

COPIADORAS

HERMES

RESCRITURA ELECTRONICA

mobel linea, s. l.

MURRIAS OFICINA

FILATÈLIA

AVANCE DE PROGRAMA DE EMISIONES ESPECIALES DE SELLOS DE CORREOS PARA 1987

(Aprobado por la Comisión de Programación de Emisiones de Sellos de Correos y demás Signos de Franqueo en su reunión de 12 de junio de 1986)

Fecha	Emisión y motivos	Valor	Tirada
14-1-87	XXV ANIVERSARIO DE LA O.C.D.E.		
C	1.—Château de la Muelle.....	TI	4.000.000
25-2-87	XLV ANIVERSARIO DE LA CREACION DEL CUERPO DE INFANTERIA DE MARINA		
H	1.—Motivo alusivo.....	TN	4.000.000
4-3-87	SUPERVIVENCIA INFANTIL		
C	1.—Motivo alusivo.....	TN	4.000.000
20-3-87	ARTESANIA ESPAÑOLA (CERAMICA)		
	1.—Escuela valenciana.....	TU	3.500.000
	2.—Escuela extremeña.....	TC	3.500.000
C-O	3.—Escuela gallega.....	TPN	3.500.000
	4.—Escuela toledana.....	TPI	3.500.000
	5.—Escuela de Madrid (Retiro)....	TN	3.500.000
	6.—Escuela andaluza.....	TI	3.500.000
C	TURISMO		
21-4-87	1.—XI Centenario del Monasterio de San Juan de los Abades.....	TI	3.500.000
21-4-87	2.—Motivo a determinar.....	TN	4.000.000
10-6-87	3.—Peñón de Ifach.....	TPN	3.500.000
10-6-87	4.—Motivo a determinar.....	TPI	4.000.000
4-5-87	EUROPA (ARTES MODERNOS. ARQUITECTURA)		
	1.—Motivo alusivo.....	TN	6.000.000
C-O	2.—Motivo alusivo.....	TI	4.000.000
-6-87	DEPORTES		
	1.—Motivo alusivo.....	TUR	4.000.000
H	2.—Motivo alusivo.....	TC	3.500.000
22-7-87	XXV FESTIVAL FOLKLORICO DE LOS PIRINEOS		
H	1.—Motivo alusivo.....	TI	3.500.000

EMISIONES DE SELLOS

1987

SERVICIO FILATELICO

España

DIRECCION GENERAL DE CORREOS Y TELECOMUNICACION

Fecha	Emisión y motivos	Valor	Tirada
C	CENTENARIOS		
6-9-87	1.—I Centenario de la muerte de Narcis Monturiol.....	TN	4.000.000
23-12-87	2.—I Centenario del nacimiento de Victorio Macho.....	TI	4.000.000
26-2-87	3.—I Centenario de la Universidad de Deusto.....	TN	3.500.000
11-2-87	4.—I Centenario del nacimiento de Francisco de Vitoña.....	TI	3.500.000
H	GRANDES FIESTAS POPULARES ESPAÑOLAS		
6-5-87	1.—Feria del Caballo. Jerez de la Frontera.....	TN	4.000.000
13-4-87	2.—Semana Santa de Zamora.....	TN	4.000.000
13-4-87	3.—Semana Santa de Sevilla.....	TI	4.000.000
16-9-87	DIA DEL SELLO		
C-O	1.—Motivo alusivo (Historia del Correo).....	TN	4.000.000
Octubre	EXFILNA 87. GERONA (Hoja Bloque)		
C-O	1.—Motivo alusivo.....	TN	4.000.000
9 octubre	ESPAMER 87 (La Coruña). (Hoja Bloque)		
C-O	1.—Motivo alusivo.....	TI	3.500.000
15-10-87	V CENTENARIO DEL DESCUBRIMIENTO		
	1.—Reyes Católicos.....	TN	4.000.000
	2.—Cristóbal Colón.....	TI	3.500.000
	3.—Américo Vespucio.....	TPN	4.000.000
C-O	4.—Juan de la Cosa.....	TPI	3.500.000
	5.—Fray Juan Pérez.....	TC	4.000.000
	6.—Los Hermanos Pinzones.....	TUR	3.500.000
	(Carnets con los seis sellos).....		2.000.000
17-11-87	NAVIDAD		
	1.—Motivo alusivo.....	TN	10.000.000
H	2.—Motivo alusivo.....	TI	4.000.000
TOTAL	15 EMISIONES 5 EMISIONES EN HUECOGRABADO 10 EMISIONES EN CALCOGRAFIA		36 sellos 9 sellos 27 sellos

jaimé estrany

equipos para oficina

Blas Llompart, 79 Trl. 601510

INCA - Mallorca

D. N. L. 4797280

DISTRIBUIDOR OFICIAL

RICOH

COPIADORAS

HERMES

RECBITURA ELECTRONICA

mobel linea, s. l.

MUEBLES OFICINA

Gerard Mates Pintor

Amb una fotografia de Toni Catany i amb la inscripció "en Mates" a la portada d'un disc, s'iniciava seriosament, a principis del seixanta, el que podríem denominar la tasca musical d'en Gerard Mates, encara que no s'hi dedicà gaire temps, "... de més jove anava per Felanitx, on vaig començar a conèixer altra gent amb inquietuds catalanistes; me'n record que solíem escoltar Raimon i els francesos Jacques Brel i Brassens. Així ens passàvem els estius compartint-ho amb un grup de mímica que havíem format amb en Joan Manresa i altres. Però allà on tot s'inicià fou quan el meu company Joan Manresa envià una cinta magnetofònica a Guillem d'Efak perquè escoltàs el que jo feia; li agradà la meua música i anàrem a Barcelona a gravar el que fou el meu primer i darrer disc. Les cançons tenien lletres de poetes mallorquins d'aquests darrers anys, jo només hi posava música i l'interpretava.

Un detall que record del dia que ho gravàrem és que també gravava un disc

na Guillermina Mota pel que havíem de fer torns de gravació".

Encara que fos il·legal en aquell temps, l'incompliment de contractes entre productors i artistes era freqüent. Solia passar molt sovint que no es complia l'estipulat, el perjudicat era sempre l'artista. "A mi em prometeren unes seixanta mil pessetes, aproximadament, pels drets d'autor, les quals no he vist mai. En el contracte també hi era inclòs que havia d'actuar durant un mes a la Cova del Drac de Barcelona, la qual cosa no em féu sentir bé, pel que vaig demanar per exposarhi els meus quadres. No tengueren cap inconvenient, no hi havia exposat mai ningú. Però l'exposició no fou suficient perquè allò em sigues agradable. De cada dia m'anava avorrint més cantant diàriament fins tard i per obligació, sense tenir en compte si jo aquell dia tenia ganes de cantar o no. A més a més l'esforç no em compensava; jo a Mallorca treballava a un taller d'escultura i

guanyava tant com pogués guanyar allà. El dia que acabà el termini del contracte, l'angoixa i la ràbia quasi em feren plorar de la tensió que vaig arribar a acumular allà. Em vaig plantejar el meu futur dins la cançó, la conclusió fou el deixar-ho córrer i tornar a Mallorca per dedicar-me a pintar i a fer catalanisme ja que urgia més que no al Principat".

En Gerard, nascut a Ciutat el 27 de Desembre de 1946, casat i amb dos fills, no s'oblidà del món artístic pel fet de no haver-li agradat el món de la cançó com a mitjà de vida. Però ara que ja coneixem un poc la seva dedicació a la música, caldria explicar els seus inicis a la pintura i escultura, que és el que ara fa i pel que tots el coneixem.

De jove ja s'interessà per l'art "... als catorze anys ingressava a l'Escola d'Arts i Oficis, d'aquells anys en tenc bons records. Molts dels meus companys ara són bons pintors i escultors,

altres es dediquen a la música, com és el cas, per exemple, d'en Toni Roig -de Música Nostra- i na Maria del Mar Bonet a la qual anomenàvem "Mima". Amb ella anàvem i veníem de Belles Arts junts, degut a que vivíem molt a prop.

El temps passava i vaig començar a treballar en un taller d'escultura, picant pedra. Va ésser una experiència que llavors, quan han passat els anys, li he anat trobant el profit i m'ha servit pel que he volgut fer".

Quan una persona es dedica a pintar o esculpir poden passar-li dues coses; que ho faci com a complement del seu treball o bé que s'hi dediqui exclusivament sense cap tipus d'ingrés monetari addicional i amb les coaccions que això du. Amb els dos casos les exigències canvien, igualment que la manera de fer-ho. "Ara treball de professor de dibuix a un col·legi i així em puc permetre el luxe de pintar el que jo vull i quan vull. Sóc lliure de les exigències que puguis tenir quan vius exclusivament d'això. Per exemple, fa sis anys que no he exposat a Ciutat; l'any passat ho vaig fer a Pollença però fou a mode experimental, volia saber la reacció del públic davant unes escultures treballades amb ferro".

Ja sabem que la música no el convencé, es de suposar que amb la pintura trobà allò que no li donà la música "la música per a mi era una cosa passatgera. El que sempre m'havia interessat era la pintura i escultura. Amb elles m'he trobat a mi mateix, m'he sentit creador; sóc feliç i em sent realitzat, coses totes elles que no vaig trobar amb la música. Això és com aquell que sembla julivert i enmig hi neix una flor molt bella, és molt maca però si no és una realització pròpiament teva, ja que és fruit de l'atzar, no és el mateix que si sembres flors i a més a més són maques, llavors et sents satisfet perquè el que has fet t'ha sortit bé i com ho volies i amb un resultat positiu".

Una de les obsessions d'un artista quan comença, és

no anar sempre trepitjant els camins que altres han realitzat. L'originalitat i la personalitat formen un dels grans punts a tenir en compte al iniciar una carrera artística. En Gerard no marcà l'excepció de la regla. "Era molt divertit perquè com tots, cercava alguna cosa personal fins que vaig decidir no buidar-me el cap cercant temes i coses estranyes. La conclusió a la qual vaig arribar fou la de pintar el que jo feia amb el grup teatral: Mims. Pintava figures vestides de negre, amb la cara blanca i realitzant escenes teatrals. Són coses que ara tal volta no les faria, però als meus 17 interessaven. Aquesta època sembla ésser que marcà la meva trajectòria artística pel fet de què, de llavors ençà, he fet figures humanes.

Quan s'inagurà la sala d'exposicions Pelaires, vaig tenir una època en què pintava les figures despullades, oscures i bastant surrealistes. Passen alguns anys i deix de dibuixar-les despullades, ho faig en figures tapades en teles, jerséis i altres tipus de roba. D'aleshores ençà, ho faig en figures i teles ratllades, que és pel que la gent em coneix.

Algú pot pensar que com que és una cosa molt personal, ho he cercat jo mateix. Però no és així, ja que és el fruit del treball i l'evolució lògica de qualsevol artista".

Si bé en Gerard no ha triat la pintura per dedicar-s'hi exclusivament, ha seguit treballant en ella, prova d'això és la llista de llocs on ha exposat. "Dins Mallorca han estat moltes les exposicions realitzades; a fora de Mallorca, he exposat a Barcelona, dues vegades, dues a Tarragona, a Lleida, a Girona, València, Murcia, Bilbao i Madrid. Fora de l'Estat Espanyol, ho he fet en una col·lectiva de realisme fantàstic a Viena i a Sudamèrica. Obres meves en tenc a alguns museus, com per exemple, al museu del Països Catalans, al que fou Museu de la solidaritat a Xile durant el mandat d'en Salvador Allende, on supòs que ho degueren cremar tot o bé ho amagaren".

Sovint s'ha dit que les muses eren la inspiració dels poetes i artistes en general, però, com que no és un dogma, es pot discutir, "no hi crec en muses, el treball és la meua inspiració. Cada vegada que faig alguna cosa, l'experiència em serveix per aplicar-la a altres obres. Com més treballes, més facilitat tens de creació, i a la vegada, pens que més qualitat".

Amb en Miquel Barceló -reconegut pintor- s'ha creat un moviment de pintura a Mallorca molt avantguardista, "si en aquests moments te'n vas a Madrid, sols pel fet d'ésser un pintor mallorquí, ja ets reconegut, malgrat encara no faci gaire temps que s'ha creat aquest citat moviment".

I amb aquestes paraules donam per acabada la conversa. Si s'ha aconseguit conèixer un poc millor a aquest artista, hem fet el que ens proposàvem.

Bartomeu Amengual i Gomila

Gerard

(Amb motiu de la seva darrera Exposició a la Galeria Fluxà).

Matas

En realitat és la segona vegada que escric sobre el volum i la forma de la seva escultura, i no em puc plantejar cap dilema ja que la seva feina té això que podríem anomenar una coherència artística. Jo diria que G. Matas té el seu propi somni per identificar l'element de somni, ja sigui amb el seu pinzell, o doblgant les fórmules físiques del ferro. Per definir més clarament el seu treball, també ens presenta les seves darreres teles i és de suposar que existeix una evolució, però una evolució dins una continuïtat perfectament equilibrada. Aquelles ones lluminoses de les seves teles han atès a un espai que aconseguix posar una perspectiva misteriosa en primer terme, de vegades sembla una aparició, i una reixeta blanca pot esser

una referència a un paisatge, en aquest moment l'espai és molt important per G. Matas. També trobarem dues teles plenes de força física en el seu cos -crec que és una circumstància-.

o la

De totes formes el treball que presenta l'artista va lligat a les primeres pinzellades que formaren la primera geografia del pintor-escultor. Ara bé Gerard no ha adoptat la doctrina del continuador conscient de la tradició, sempre s'ha fet molt lluny de reproduir estructures de classe anterior -ell ha començat sempre la seva tasca amb els propis mecanismes de la seva realitat-.

percepció

Joan Miró va circular sempre en la seva pròpia realitat i la va anar ampliant tota la seva vida, i no va ésser continuador de cap tradició, és a dir, va ésser útil a la revolució de l'art. Cal tenir aquest concepte ben clar per examinar l'obra d'en Gerard Matas.

visual

L'any passat vaig tenir l'honor de fer un petit catàleg per la Galeria Norai de Pollença i començava així. "Es clar que l'apreciació estètica de l'obra d'en Gerard Matas és molt diferent de la bellesa directa de les formes, és a dir, allà on no existeix cap espai per respondre a la diferència emocional de cada moment. Es pot dir ben clar que el volum y la forma de la seva escultura no té cap relació amb la qüestió ètica i convencional del temps, per tant, proposo de començar examinant el surrealisme que en conseqüència defineix l'element principal de la seva obra".

dels

Al primer cop d'ull ja descobrim una realitat més ampla, una despreocupació estètica i moral per assolir una reivindicació més concreta del somni, un exercici sistemàtic que motiva inevitablement la ro-

espais

da del subconscient. I si el treball és la matèria viva i estèril de la nostra existència, l'escultura de G. Matas augmenta y engrandeix la sensibilitat que és la que pot donar un ésser a les coses que ens relacionen amb la nostra vida.

I hom no s'ha de sorprendre que l'ésser més desvetllat del ferro vulgui experimentar que és lliure en l'acte de comprendre i descobrir la vàlua i la utilitat del cos. Plagiant LU-HSUN: "L'art entès així, no ensenya. Fa quelcom de millor, incita a aprendre".

Antoni Alomar i Perelló

jaime estrany

equipos para oficina
Diada Llompart, 79 Tel. 501510
INCA - Mallorca
D.M.L. 2747262

DISTRIBUIDOR
OFICIAL

RICOH

COPIADORAS

HERMES

ESCRITURA ELECTRONICA

mobel linea, s. l.

MUEBLES OFICINA

Calzados Herrera

LES OFRECE:

Ultimas modas al mejor precio y su gran surtido en zapatos de piel y deportivos.

LOS JUEVES EN EL
MERCADO DE LA PLAZA DE
ESPAÑA

Cran Via de Colón 188 - Tel. 50 36 96 INCA - Mallorca

CALZADOS

Cunium, s.a.

INCA

C/. Canónigo Quetglas, 69 - Tel. 50 11 59 - INCA (Mallorca)

Botiga

La Florida

Plaça Espanya, 19
Inca (Mallorca)

Miquel Pels Sants Oliver

LES MEDITACIONS PROVINCIANES
D'UN CIUTADA IL·LUSTRE: MIQUEL
DELS SANTS OLIVER

Ben pocs representants han assentat les muses balears dins el Parnàs. En els primers llocs, però, sens dubte s'hi troben M.S.Oliver i Gabriel Alomar, dues personalitats clau de la Mallorca contemporània. L'obra d'ambdós és, encara ara, en gran part desconeguda. La faceta literària, per exemple, de M.S.Oliver mereix l'atenció urgent dels crítics i lectors. No ens atrevim a opinar sobre el lloc que ocupa la seva poesia dins el context dels poetes més o manco inclosos dins l'Escola Mallorquina; la seva narrativa, en canvi, ocupa un lloc distingit dins el context de la narrativa modernista catalana. I dins la narrativa mallorquina, juntament amb Salvador Galmés, és l'altre gran narrador del primer quart de segle. M.S.Oliver, endemés, té el mèrit d'haver estat el primer o un dels primers narradors urbans, i per tant moderns de la literatura narrativa mallorquina. Són coses, aquestes, que s'han de dir amb més extensió i meditació, però que volem deixar apuntades per si qualcú s'hi interessa i es decideix a estudiar-les.

Si Irlanda, com diagnòstica l'artista adolescent de James Joyce, és la "la truja vella que es menja els seus porcells", Mallorca ho fa més fàcil i els expulsa. M.S.Oliver i Gabriel Alomar són un símptoma tràgic de la cultura i la societat mallorquines d'aquest segle, i per ventura de qualque altre: el rebuig de tota manifestació cultural, el negoci fàcil i la bossa plena, el silenci i la marginació dels seus intel·lectuals. M.S.Oliver i

G.Alomar, i altres que es podrien citar, hagueren de fotre el camp davant la impotència

per dur a terme a "l'illa de la calma" els seus projectes i ambicions, personals i socials.

Es, si pot dir-se així, un motiu de satisfacció l'edició recent d'un llibre de M.S.Oliver, Treinta años de provincia. La major part del llibre té com a centre la narració de diferents esdeveniments històrics, més o manco importants de la història d'Espanya (la revolució de setembre de 1.868; l'adveniment de la primera república; la restauració borbònica) i la presumpta repercussió sobre Mallorca. La resta del llibre està formada per sis articles que, pels temes, per la ideologia que se'n pot extreure, pel to, són, en el fons, continuació de l'altra part. El llibre forneix abundant informació sobre la ideologia sòcio-política de l'escriptor. El que aquí es dirà són les quatre notes que, de pressa i corrents, se'ns han ocorregut mentre llegíem el llibre.

Els fets històrics són presentats des d'un punt de vista "provincià". M.S.Oliver diferencia allò "provincià" d'allò "provincial". La "provincia" té un matís positiu. La "defensa i il·lustració" de la "provincia" és un motiu recurrent al llarg del llibre. El que hi ha aquí no és altra cosa que l'horror de M.S.Oliver, una persona sorgida d'una de les províncies més provincianes, davant el desenrotllament embrutidor de la dignitat humana de les grans ciutats; recordem que aquest va ésser un motiu, de procedència romàntica, que propugnaren un seguit de moviments literàrio-ideològics de la fi i mitjan

segle (pre-rafaelitisme; decadentisme; simbolisme). Davant la "rebellió de les masses" intuïda per J.Ortega y Gasset, M.S.Oliver veu en la província la solució del problema ("...volverá la vida humana a gravitar hacia la alegría, la resignación y la paz del alma.

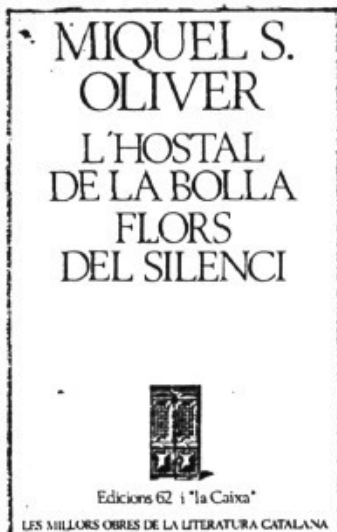
No serán las metrópolis el patrón tiránico y el abismo de la sociedad universal. No constituirá la lucha un fin ni un obstáculo, sino un medio para la felicidad asequible sobre la tierra, los contrastes de lujo y miseria, de hambre y despilfarro se dulcificarán."(4). No és evidentment el plany d'un rousonià desvagat sinó d'un analista lúcid del grotesc gran teatre del món que dia a dia representam els humans. D'aquí la nostàlgia, en el teler en el qual han treballat generacions d'una mateixa família, d'una altra forma de vida, més humana i feliç, que la província permetia ("Ese telar enmudeció, lo mismo que sus congéneres posteros, hará cosa de veinte años, como la de toda una fase de la sociedad, como la de todo un mundo de sentimientos y de estados de alma imposibles de resucitar y de sustituir en muchísimo tiempo."(177).

La història de M.S.Oliver és doncs la petita història, la història grisa i monòtona d'una província pre-industrial. El llibre convida a una lectura que ens sembla pertinent. Podríem dir que paradoxalment se'ns narra la història d'una província senses història, damunt la qual "passen" els afers històrics i els absorbeix, els xucla de seguida. Tot queda entre família. Aquí no ha passat res. L'únic ressò de la revolució de setembre va ésser la destrucció de l'estàtua de la reina Isabel, situada al Born; la primera disposició de l'ajunta-

ment palmèsà de la primera república va ésser el substitut del tractament de "señoría" pel de "ciudadano" als regidors. No sabem si M.S.Oliver s'adonava que estava realitzant una radiografia implacable, i amb ulls actuals, grotesca, de la societat mallorquina. Canviava noms i dates i tot funciona, en els nostres dies, igual.

Una de les coses més sobresortints és el gran sentit, l'extraordinària visió dels fets històrics que exhibeix M.S.Oliver. Això es reflecteix en la desconfiança quant a qualsevol vell.leítat revolucionària. No tant per la revolució mateixa com pels revolucionaris, els quals, en la majoria dels casos, no presenten projectes clars i coherents de transformació de la societat; poc es pot esperar, doncs, del socialisme utòpic d'un Miquel Querques (63) o d'uns republicans que, tot fent l'apologia del federalisme, el que fan es desprestigiari-lo (79-80). No és estranya, per tant, la seva admiració pel batlle don Andreu Rubert, "moderado històric", ca-

paç de complir amb el màxim zel les responsabilitats públiques. Els tocs de sana ironia, que tan bé sap posar en funcionament M.S.Oliver, és el millor antídote contra la penosa realitat social analitzada ("El día 3 de Enero de 1.874 amanecimos

republicanos todavía y nos acostamos amfibios, esto es, ni republicanos ni monárquicos, ni continuadores de la revolución ni francamente alfonsinos."(95).

Moltes més coses, totes

favorables, es podrien dir del llibre: la perícia en l'ús d'un castellà pulcríssim (¿quan començaran els crítics espanyols a valorar degudament la contribució dels escriptors catalans a la llengua imperial?); l'evocació apassionada d'unes persones (J.Ll.Pons i Gallarza, Lluís Pou, Barceló i Combís) i d'uns fets culturals. Tot això i més ens proporciona el retrat d'un dels clàssics catalans del segle XX, d'una persona machadianament bona ("Yo creo que lo substancial de la civilización està en la suavidad de los afectos, en la dulcificación de la fiera humana, en la reducción de la dureza primitiva, en el imperio de la misericordia."- (180).

Jeroni Salom

Miguel de los Santos Oliver, Treinta años de provincia. Nota preliminar de Juan Alcover. Coedició Govern Balear, Conselleria d'Educació i Cultura/Miquel Font, editor (Biblioteca Balear, 2), Palma de Mallorca, 1.986.

ESCOLA d'EQUITACIÓ

INICIACIÓ ORGANITZA "ESCUELA DE EQUITACION DE MALLORCA"

per 120 nins i nines. Edats: de 9 a 15 anys.
INSCRIPCIÓ GRATUÏTA a l'Escola "Es Colomer" d'Inca.
 Fins dia 28 de Novembre. Presentar foto.
 Telèfon: 50 59 92. Inici del curs: Desembre.
Horari: de 15 a 18 hores.

Dirigex: David Solà
 Professor Diplomat BHSAI

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Floristeria Prohens

Flores naturales y artificiales
 Servicio a domicilio

C/ Palmer, 34 Tel. 501910
 Lluc, 250-1.º Tel. 500237
INCA - Mallorca

S'ESCAIRE DISCOTECA INCA

ABIERTO CADA DIA

BAJOS "BAR SA PUNTA" C/ RENTADORB S/N

CURIÓS I VERDADER ROMANÇ

amb el que es fa veure els estragos que causà un Cargol 8 dies abans del Diluvi Universal, en aquest Principat de Catalunya.

Un cas vos vull explicar
que vos farà esgarrifar,
el qual ha mogut gran vol
per tot ahont surt el sol.

Perquè diuhen que ha baixat
de la sim de Monserrat
un molt disformal cargol
al poble de Monistrol.

I ficant-se dintre'l riu,
ha passat per Sant Feliu,
pero com era tan gros,
de un salt anà al Besós.

El qual ha fet tal espetec
que'l riu ha quedat tot sec;
i'ls qu'estaven allí prop
van tení un espant molt fort.

Tal, que'l poble de Sallent,
em va tocar a somatent,
sortint els de Sampedó
armats tots amb un bastó.

Tenint els de La Bisbal
la escopeta al punt de dalt;
els pagesos de Manresa
acuden amb lleugeresa.

Els habitants de Igualadà
surten a la matinada
i'ls de la ciutat de Vich
al punt de la mitja nit.

Tots per agafà un cargol
que's capàs de tapà'l sol,
les estrelles i la lluna
i'l poble de la Llacuna.

Tothom el busca i no'l troba;
potser es dintre una cova!
potser tot enfurismat
s'ha tirat de capa la mar!

Diuhen els de Mataró
que l'han vist dalt d'un turó,
prop del poble de Rubí,
que rosegava un pollí.

Puix que en tota la planura
no ha deixat gens de verdura
i allà on toca la baba
tot ho asseca i ho acaba.

Diuhen els de San Cugat
que se'ls ha menjat el blat,
i si viu tan sols un mes,
tots quedarem sense res.

I si prompte no'l matam
ens morirem tots de fam.
Quan varen sentir-ne això,
varen tocar a reunió.

Perquè acudin aviat
el gentiu del Principat,
abandonant-ne les feines
i acudint tots amb les eines.

Acudeixen els primers
al siti, els sabaters,
amb la lena i'l punxó
tots formats amb escuadró.

Els satres amb estisores
valés amb les llansadores,
junt amb tots els teixidors,
manyans, farrés, fundidors.

Mestres de cases, blanquès,
manobres, picapedrès;
esl mistaires de cerilla
també formen sa cuadrilla.

Els esmolets i daguers,
amb tots els fadrins barbers,
qui amb navaja qui amb llanceta
ganivet o ganiveta.

Puix tothom està resolt
de matar-ne aquell cargol,
son vuitanta mil dinou,
en el pla de Matabous.

Aguarden de nit i dia
per a veure si vindria
que al punt de mitja nit
varen sentir un gros burgit,
que van creure mes de mil
qu'era el ferrocarril.

Que amb el xiulet senyalava
que ja el tren s'acostava;
mes no era res d'això...
de explicar-ho jo tinc pò!...

Les dents me fan tric-i-trac
i sento en el cor trip-trap:
no era'l carril que venia
era el cargol que sortia

de, dessota un enciàm,
mes virolent que cap llamp
donant xiscles i alarits
que a tots va deixà aturadits.

Trehuen els seus ulls mes foc
que no hi ha dintre un vapor,
i pot dir-se sense excès
que allò era un forn encès

Sent la nit fosca, no obstant,
va quedà allò amb un instant,
al temps de dir Ave-Maria,
tant cla com al mig del dia.

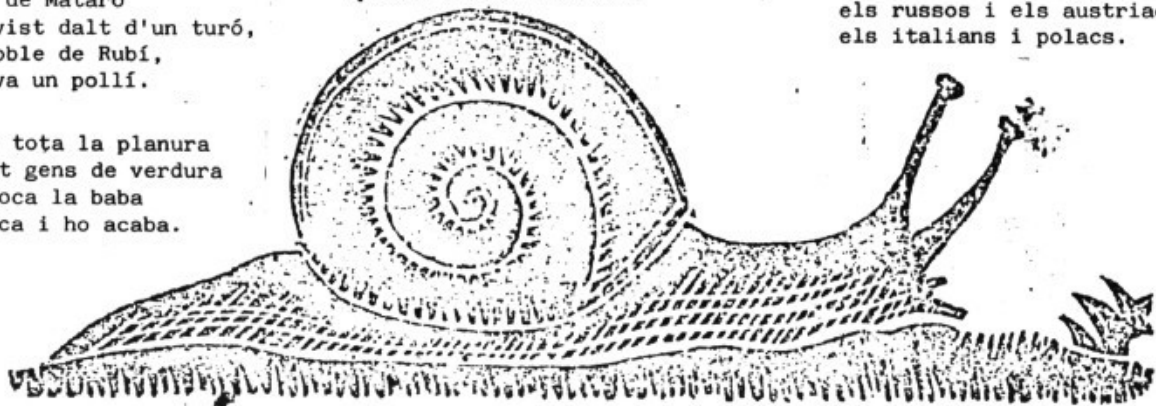
I fent un gros esbufec
amb la banya a tort i a dret
començà a pegà banyades,
i amb tres a quatre vegades

va fer troços i bossins
a tots aquells paladins,
deixant-ne sols cinc o sis
perquè anessin a donar avis

de la gran carniceria
que a aquell camp hi havia.
Al saber-se tan trastorn,
va armar-se tot el món.

I hasta dels Estats Units
varen baixar decidits,
dins de esclofolles de nous
cap al pla de Matabous.

Vàren baixà a só de guerra
els de França i Inglaterra,
els russos i els austriacs,
els italians i polacs.

El Gran Turc i els d'Holanda
també demanaven tanda;
i hasta he sentí a dí
si hi baixà un mallorquí.

amb la gumia i espingarda
a les quatre de la tarda.
Dels nostres no cal dir res,
hi vàren anar els darrers.

Perque com eren de casa
no vàren fer molta basa,
puix pensaven sens fatic
per naltres sera'l profit.

Puix si'l maten, es ben clâ
que aquí'l cargol quedarà.
Ja estan tots afilarats,
amb els canons preparats,

contemplant-se el cargol
que s'està prenent el sol.
Ja corren els ajudants
per montanyes i barrancs

donant ordres i instruccions
per descarregar els canons.
La infanteria carrega
i els caballs mouhen brega.

I esperant tots la senyal
per atacar l'animal...
Més abans serà rahó
dar-vos la descripció

d'aquest cargol horrorós
que té al món sense repòs.
Sota sa closca hi cabria
el Born i Santa Maria,

el Teatre del Liceu,
la Iglésia del Pi i la Seu;
el castell de Montjuic
junt amb el que té Hostalric,

Dressanes i Ciutadela
i tots els barcos de vela
que té'l port de Barcelona,
la montanya de Cardona

i si una mica s'empeny
s'hi ficaria Montseny.
Collserola i Collsuspina,
tot el moll i la metxina.

I apretant una miqueta
Hostafranchs, Sans i Bordeta
i per la darrera del darrera
Gràcia, Sarrià i Vallvidrera.

Sant Gregori i aquí acabo,
colocant-hi el Tibidabo,
i en un recó o reconet
Cornellà i Hospitalet.

Martorell, amb bous i estable
i hasta'l pont del Diable.
Son les banyes, varen dí,
com la campana del Pi.

Però midant-les com cal,
com les de la Catedral;
les dents, sense dir mentida,
el que va prendre la mida

i va trobar, amb tres vegades,
mil pams i mitja pulgada;
i conten tridrà de pes
(s'enten la closca només)

cent cinquanta mil quintars,
dues unces i tres quarts,
i encara diu molta gent
si hi entrava mig argent

allò, pensant-ho molt fi,
perquè no hi hagués que dí;
considereu, gent formal,
si veient tal animal,

tots els soldats estarien
que dins la pell no cabrien.
i segons va dir un carronya
tenien més pò que vergonya.

Mes l'ordre estava donada
i els que estaven d'avançada;
que eren vint mil batallons,
van disparà els canons,

tots amb la descarga cerrada,
qu'és va sentir a la esplanada
i dit per persona certa,
ben prop de Creu Cuberta.

Toquen les bales la closca
però sense fer cap osca,
i'el cargol dret i estirat

com si res hagués estat.

Va tirà la infanteria
i el cargol no's movia;
i'l general va manà
als de caball avaçà.

per veure si per ressort
el cargol havia mort;
mes quan son tots aprop d'ell
comença a moure la pell.

I remenant-se la banya,
va començà la campanya;
cops aquí i cops allí,
que en va destroçà un sens fi.

Toquen trompetes i timbals
amb un soroll infernal:
el cargol també esbufega
i aumenta molt més la brega.

Tot el món ne xiscla i crida,
els caballs rompen la brida,
i'l cargol a tort i dret,
ho va deixar-ho tot net.

Doncs de dos millons complets
de soldats, van quedar drets,
tant solament vintitres
o vinticuatre lo més.

Però un soldat andalús
que's trobava tot confús,
ficat dintre d'un torrent,
d'una ventada de vent

que'l cargol féu amb la banya,
en va cridar:"viva Espanya!
que per matar aquest cargol
em basto i sobro tot sol".

I del torrent fent un bot,
li salta al coll de rebot
i amb una agulla de cap
un ull li ha foradat.

La sang comença a rajar
i el cargol es va escolar,
quedant-ne tot el pla aquell,
de tanta sang, tot vermell.

I aquí acaba la fi
que'l cargol es va morí.

Guarderia Sol Trent

General Luque, 85 (esq. Torrela) - Tel. 50 02 23

INCA

LLORENÇ VIVES I MIR
ANTONI VIVES I MIR

ASSEBURANCES

ASSESSORAMENT

**ECONOMIC, CONTABLE
I FISCAL**

CARRER MAJOR, 20
TELÉFON 80 49 88 - INCA

Coneguem la Nostrea Llengua

En el número anterior d'INCA REVISTA, vaig deixar sense transcriure uns paràgrafs de la carta d'un "inquer curiós". Deia així: "També m'agradaria que m'explicitassis perquè el Diccionari General de la Llengua Catalana considera correcta la paraula "gasolina", si tots sabem que si deim "gasolina" és per influència del castellà i no per precisió científica. Per què introduir aquestes paraules (castellanismes) si el que fan és empobrir el nostre idioma?. No diguem "flotar" encara que s'admeti, diguem "surar".

Més o manco aquest paràgraf insisteix, amb més exemples, en la problemàtica tractada a la resposta anterior. (Veure INCA REVISTA, nº 4).

En resum vaig dir, que les noves paraules no empobreixen el nostre idioma ans al contrari l'enriqueixen, sempre que aquestes paraules hagin estat admeses per aquells estudiosos i estiguin recollides als diccionaris esmentats. El que no podem fer mai, i hem d'evitar a les totes, emprar paraules que siguin castellanes o neologismes no admesos.

Efectivament la paraula "gasolina" és d'origen castellà, però és admesa per Alcover-Moll i també pel Diccionari de l'Enciclopèdia Catalana.

Alcover-Moll defineix "gasolina": "Líquid volàtil i combustible, obtingut en la destil·lació del petroli i que s'usa com a carburant

i productor de calor i força". Etimològicament: "Derivat de gas". Per altra part la paraula "gasolinera", en el sentit que tots coneixem, apareix en el Diccionari de la Fundació de l'Enciclopèdia Catalana; mentre que Alcover-Moll dona una altra accepció: "Embarcació moguda per una màquina de combustió interna a base de gasolina; en castellà "gasolinera". Aquesta accepció és la que dona el Diccionari de la Real Acadèmia de la Llengua Castellana, si bé també hi afegeix l'altra de "lloc on es ven gasolina al públic".

En relació a les paraules "flotar" i "surar", crec que pot ésser molt enriquidora la reflexió que,

després de llegir Alcover-Moll, es pot fer:

Flotar: Verb intransitiu. Surar; anar per damunt un líquid sense afonar-s'hi. En castellà "flotar" i en francès "flotter".

Mossèn Salvador Galmés a l'obra Flor de Card, nº 46 empra la paraula en aquest sentit: "Com dues pilastres flotants dins la mar". Joan Alcover dona a la paraula un sentit figurat a l'obra Poemes Bíblics, nº 67: "El fum dels sacrificis flota sobre un mar de multitud devota". Ambdues accepcions apareixen també al Diccionari de la Fundació de l'Enciclopèdia Catalana.

Surar: Verb intransitiu. Sosténir-se a la superfície d'un líquid, sense enfonsar-se. Derivat de suro.

Té altres significats en sentit figurat: "Estar a sobre, passar per damunt, trobar-se en l'ambient i dominar sobre altres coses". També: "Adquirir o augmentar vitalitat, creixença, força; prosperar, sobreviure progressant". Per exemple: "que els infants surin..." (fer que arribin a fer-se grans).

Així com Pompeu Fa-

bra dóna a les dues paraules el mateix sentit de "sostenir-se un cos a la superfície d'un líquid..." i a la paraula "flotar", diu veure "surar". En canvi, de la lectura d'Alcover-Moll es pot deduir una diferència entre les dues paraules. "Flotar" es referiria més bé a que un objecte es pot moure, inclús per la força d'un motor, per damunt l'aigua sense enfonsar-se: "els vaixells floten". La paraula "surar" es podria aplicar a tot objecte que es sosté a la superfície sense enfonsar-se

però que pot estar sense moure's. Així qualsevol fusta sura damunt l'aigua, malgrat que no es mogui o ho faci només per la força del vent.

Jaume Gual Mora.

INFORMACIÓ DELS TRÀMITS PEL CANVI DE NOM

La traducció del nom és una gestió de cinc minuts per a tota la vida. És la primera feina, i la més senzilla, envers la recuperació nacional, ja que el nom és una parcel·la més de la nostra vida com a poble que cal recuperar: els noms de font és un llast que encara pesa en castellà en una immensa majoria de persones que parlen català.

Estam demanant que el nostre idioma s'escriui, que s'ensenyi, que es parli a la televisió, a la ràdio... al carrer; demanam que els noms dels nostres pobles siguin reconeguts oficialment i escrits en català. Però encara ens consta, com a ciutadans, el nom oficial en castellà i a tots els efectes.

Pensem que ja és hora de començar a canviar les coses, però començant per nosaltres mateixos: canviem-nos el nom castellà pel corresponent català, és a dir, pel nostre, per l'autèntic. Cal prendre la decisió i senzillament anar al jutjat i canviar-se el nom. És un tràmit gratuït, que no costa més que el temps necessari al funcionari d'anotar el canvi al Llibre de Registre: és a dir, en qüestió de cinc minuts, Juan, Dolores o Pablo ja són Joan, Dolors i Pau. Què us sembla?. És un gest, però un gest necessari per a no continuar arrossegant la contradicció de tenir el nom en castellà i pronunciar-lo en la nostra llengua.

Unes persones han fet seva i seguit aquesta decisió. D'altres ja ho havien fet abans. D'altres confiam que la prendran prest. Potser el millor

moment és ara mateix, abans que ens fugi del pensament o ho deixem per a demà i aquest demà mai no arriba per simple deixadesa o oblit.

Igualment, també és l'hora de catalanitzar-vos el nom en l'empadronament, si encara l'hi teniu en castellà, tot i que us consti en la nostra llengua al DNI. Només amb constància recuperarem la nostra identitat.

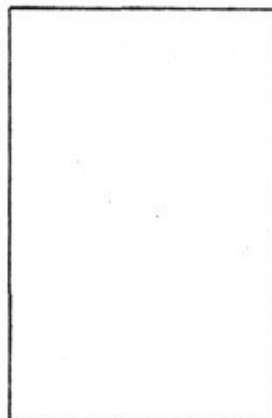
Per això incloem la fórmula per recuperar el nom. Les passes que heu de fer senzillament són:

- 1) Reompliu el formulari adjunt o copiau-lo.
- 2) Presentau-lo al Registre Civil on figurau inscrits. No oblideu d'acompanyar el DNI i, si voleu aprofitar la gestió, aportau també el Llibre de Família perquè hi facin constar la traducció; si no el portau, és convenient que demaneu al mateix temps un Certificat de Naixement on figuri ja la traducció, i a partir d'un d'aquests documents us podreu fer canviar el nom en tota la restant documentació que tengueu (DNI, passaport, padró, etc...).

Suposam que coneixeu quin és el vostre nom català, però de totes les maneres us assenyalam que les equivalències entre els noms castellans i els corresponents catalans estan indicades en alguns bons diccionaris (com per exemple, el Català-Castellà Castellà-Català, de F. de B. Moll) i, no cal dir-ho, ens ho podeu consultar a INCA REVISTA, Apartat de Correus, 156, INCA, també directament als telèfons d'O.C.B. 72.32.99, 72.59.37, 71.48.57 o 71.79.48.

MODEL DE SOL·LICITUD DE TRADUCCIÓ DEL NOM

El qui subscriu,
vef de
domiciliat al carrer/plaça de núm.
amb D.N.I. núm manifesta la seva voluntat a fi que es tradueixi el seu nom propi, que actualment consta com
pel seu (nom anterior)
que és nascut a el dia de
(localitat)
de 19 al carrer/plaça de núm.
..... de de 19
(localitat) (data)
Signatura.

Crítica

Cordial

Patrick Süskind

**El
perfum**
Història d'un assassí

Seix Barral

Aquest llibre no és més que una exagerada descripció de la insalubritat físico-cultural del segle XVIII, protagonitzada per un ésser contrafet de cos i ànima.

La història és contada amb un estil audaç i desvergonyat, que li dóna al mateix temps cert encant i certa repugnància. Aquesta barreja és tal vegada la base de l'atracció que aquest relat provoca. És, si més no, una història horripilant i desagradable. Malgrat tot, l'autor n'ha sabut crear el clima adient per aconseguir els seus propòsits literaris. No era gens fàcil escriure una novel·la com "El perfum", i Patrick Süskind l'ha escrita. Aquest és el seu mèrit. El que hi hagi milers de lectors per a ella tampoc és massa sorprenent: els homes tenim una natural inclinació als fets derivats de la insània i la morbositat. Jean Baptiste Grenouille - el protagonista de "El perfum" - va néixer d'un part no desitjat i sura gràcies a la ingestió de la "verdura podrida" i "carn corrompuda", salvant la pell d'infortunis extrems que haurien portat a la mort a la majoria d'humans. "El perfum", com resa el subtítol, és la història d'un assassí, però més que d'un assassí, es tracta d'un monstre fastigós i repulsiu, capaç de sobreviure mitjançant la precisió i l'accentuada sensibilitat del

seu olfacte singular. Coneix el món a través de les seves facultats olfatives. Posseeix una percepció tan elevada que li permet d'olorar qualsevol matís d'un mateix objecte. Aquesta insòlita circumstància és el fil de l'argument i allò que fa el protagonista, com deiem abans, un veritable monstre del segle XVIII.

Aquesta novel·la és la descripció de l'erroni desenvolupament d'una idea fixa i la conseqüent obsessió. Aiximateix és una reflexió sobre la llibertat de l'home per elegir el seu propi destí, ja sigui envers del bé o del mal. És clar que aquí s'elegeix el mal, o millor dit, la felicitat que dóna la malesa i que porta a les més pregones heretgies. Quan la maldat es fa rutinària sorgeixen els conflictes més greus. El protagonista, dotat d'aquesta facultat extrema, ressegueix una droga exquisida: un perfum d'intensa finor que li proporciona l'estimació i l'acceptació dels demés homes. Per la qual cosa es fa perfumer: perfumer d'un sol perfum. Per tal motiu no dubte en assolir les més depravades accions. Ja que és propietari d'un olfacte tan exquisit i poderós, es pot guiar en tota direcció i a qualsevol indret sense l'ajut de res més, duent a terme la més complexa activitat. Això li dóna una seguretat per cometre els episodis més vils. En tot i amb això

és una fàbula especulativa sobre la importància que té pels homes estimar-se a si mateixos. El protagonista, que aconsegueix ser estimat pels altres, no pot estimar-se a si mateix perquè no es pot olorar el seu propi cos per una manca de flaire personal. Aquesta estimació aliena no l'omple ja que allò que el satisfaria no és res més que l'autoestimació. Per això arriba al punt de desitjar la seva pròpia mort.

Ja hem dit que és una història sovint de caire repugnant, nauseabund i repel·lent, i fins i tot l'autor n'és culpable de fruir-se en descripcions força desagradables. Malgrat tot, manté sempre l'interés del lector amb un fil argumental de "suspense" a alguns capítols dignes del millor Poe. La documentació és molt completa pel que fa als diferents perfums, olors i flaires. Fins i tot de vegades la narració es torna massa detallista i resulta prou atipadora, però és tan vasta l'erudició de Süskind en el camp dels aromes i a l'art de la perfumeria que hom ho dóna per avinent. És veritat que la descripció dels diferents processos d'elaboració del perfum és sovint enutjosa i sobrada, la qual cosa fa perdre una part d'interés per la narració, però aquesta pèrdua d'interés és tan sols momentània, puix ben aviat es torna a retrobar el fil de la història i de les seves insòlites circumstàncies. També de vegades l'autor du a terme incisos innecessaris amb l'objectiu d'expressar al màxim tots els personatges.

També pens que la història té la seva "moralitat". Tot i que el protagonista n'és ben humà i que la seva èdria no és altra que ser estimat i reconegut. I encara que ho aconsegueixi dels demés no ho aconsegueix de si mateix. Això fa que l'orgia final del relat -d'un erotisme i una audàcia prou exagerats- estigui plena de significat.

No és la meua intenció recomenar mai cap llibre en particular, puix a tots ells hi ha quelcom aprofitable i per tant mereixedor d'ésser llegit. Tan sols manca saber destriar la palla del gra i no quedar-se amb la palla.

Joan Guasp.

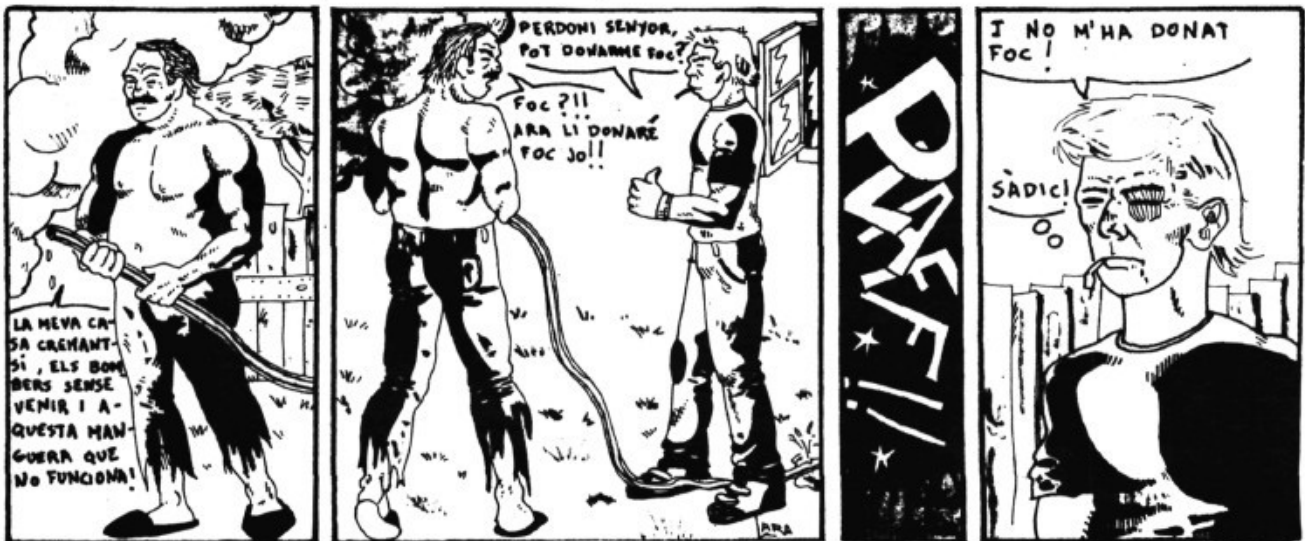
mots encreuats

HORIZONTALS: 1. Foscor.- 2. Poble i municipi del Conflent, a la vall de la Tet. Dit d'una cosa que és sola, sense acompanyament de res més.- 3. Contracció gramatical. Que va amb un compte excessiu en les despeses. Consonant.- 4. Que trona. Fan sumar sense vocals.- 5. Carregui amb un impost. Preposició. Vocals.- 6. Nom de consonant a l'inrevés. Vocal. Que produeix una impressió de disgust.- 7. Divisió administrativa de Suècia. Faig trossos una cosa.- 8. Xifra romana. Satèl.lit d'Urà detergent. Símbol del sodi capgirat.- 9. Lloc on hom s'està. Hidrocarbur saturat gasós obtingut de la fracció gasosa del cru de petroli. Municipi del Ripollès (dins el seu terme neix el Ter).

VERTICALS: 1. Vents de terra.- 2. Brutícia amb que és cobreix el llit d'un rec, una canonada, etc., que embussa el pas de l'aigua. Plantígrad.- 3. No malalt. Títol de cortesia femení. Cal posar-hi ordre perquè sigui tal com cal aquesta província d'Andalusia.- 4. Xifra romana. Municipi del Baix Llobregat de notable desenvolupament industrial. Eructe.- 5. Element radioactiu natural. So penetrant llançat per l'home o un animal, aquesta vegada des de baix a dalt.- 6. Que fa pendent. Sorra.- 7. Instituto Nacional de Industria. Molt amelat i menys encaramel.lat. El sud.- 8. Si no són meus ni seus, de qui poden ésser?. Mig anar. Es repteixen a la tele.-

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2				■						
3			■						■	
4							■			
5						■		■		
6					■					
7				■						
8		■						■		
9							■			
10	■									■

9. Símbol de l'argent. Els del Principat de Catalunya són interessants, naturalment uns més que els altres.- 10. El seu port té el més elevat moviment de mercaderies i la flota pesquera més nombrosa de Catalunya.

VERTICALS: 1. Oratgells.- 2. Bllorda. Os.- 3. Sa. Na. NAJE.- 4. C. Gavà. Rot.- 5. Urant. tirc.- 6. Kost. Arena.- 7. INI. AMEL. 5.- 8. Teus. AN. FE.- 9. Ag. Mer.- cats.- 10. Tarragona.

HORIZONTALS: 1. Obscuritat.- 2. Rià. Ròne- ga.- 3. Al. Gastu. R.- 4. Tonant. SMR.- 5. Gravi. A. EA.- 6. ed. A. Amarg.- 7. Lan. Trencó.- 8. L. Artel. an.- 9. Sojorn. Eia.- 10. Setcases.

SOLUCIO:

C.F. BEAT RAMON LLULL

EL CLUB BEAT RAMON LLULL INQUER DE FUTBOL, UNA ENTITAT DE SUPORT AL FUTBOL D'INCA.

La pràctica de l'esport, durant aquests anys enrera, ha tingut un increment en el nombre de practicants de totes les edats a Inca, malgrat la nul·la atenció de l'Ajuntament d'Inca al basket; tema que produeix queixes, i de no voler gastar-se ni una pesseta en la creació d'una pista coberta o del promès pavelló cobert. Però, no són més que paraules buides, ja que l'Ajuntament en el pressupost econòmic no té en compte ni el basket ni altres esports. Malgrat tot això, l'esport de masses segueix essent el futbol.

A la nostra ciutat, els equips base de futbol que hi ha en l'actualitat, mouen una gran quantitat de gent; des dels més grans fins als més petits: Juventud Sallista, Juventud Inça, A.P.A. La Salle i Beat Ramon Llull.

Avui parlarem del Beat Ramon Llull per a conèixer-lo un poquet millor.

Els diferents equips de futbol del Col·legi Franciscà de la nostra ciutat es componen de 130 jugadors, participants en distintes divisions i categories: Benjamins, Infantils, Juvenils de 3ª i 2ª divisió.

Els Benjamins començaren a participar en el torneig organitzat pel Consell Insular de Mallorca, la temporada 84-85. Abans ho feien en competicions de futbol-sala. Aquest torneig es divideix en quatre grups i movilitzen un total de 1.080 jugadors, inclosos dintre de 50 equips.

Aquesta temporada l'equip Benjamí del Beat Ramon Llull està format per 16 jugadors: Serra, Villalonga, Garcia, Torrens, Fiol, Amengual, Ripoll, Sastre, Perelló, Reus, Comas, Amer, Ramis, Carballo, Crespí i Pastor. L'entrenador és Joan Antich Llompart.

La disciplina franciscana encara que doni suport al futbol, deixa un tant arraonat la natació (cursos d'aprenentatge que es donen a altres col·legis en un centre poliesportiu d'Inca) per comoditat dels professors-tutors dels distintes cursos.

Per altra part, el col·legi està preparant un equip prebenjamí (8 i 9 anys), compost per trenta jugadors i el seu entrenador serà Joan Coll Morro.

Pere Castelló Bergas.

FOTO.Payeras.

UN INQUER A LA MARATÓ DE NOVA YORK

L'INQUER RAFEL MIQUEL PERELLO PARTICIPA A LA MARATÓ DE NOVA YORK.

Després de pendre part a la Marató de Nova York, una de les curses més importants de l'atletisme mundial, retorna l'inquer Rafel Perelló.

El valent corredor aficionat ens mostra el diari que inclou els resultats oficials de la cursa pedestre nord-americana. "He quedat en el lloc 4.071 en un temps de 3 hores, 30 minuts i 57 segons, logrant classificar-me dintre dels cinc mil primers. Prenguérem part 21.041 i arribàrem 19.243".

- Quina impressió has tingut d'aquesta gran maratón?

- Allò és un altre món. És difícil d'explicar. Un ho ha de viure per a saber el que és. La gent anima els corredors durant tota la cursa; m'atreveiria dir que l'obliguen a continuar. Com a curiositat, hi ha una banda de música que durant tot el trajecte toca la sintonia de "Rocky". Els negres et donen la mà. En arribar en el "Central Park", tot el públic t'anima perquè acabis els 42 quilòmetres.

- Com es desenvolupà la teva cursa?

- El meu estat físic no era molt bo, ja que havia passat alguns dies al llit a causa de la febre i del costipat. No vaig poder entrenar gens. La cursa té

moltes pendent, i sobretot, la humitat és molt grossa i afecta als corredors.

- Quina opinió et mereix l'organització?

- L'organització és perfecta, malgrat el gran nombre de corredors que hi participen. Tota la ciutat vibra d'emoció i un parell de dies abans lleven tots els cotxes dels carrers per a no obstaculitzar la gran cursa.

- Ha estat positiva la teva experiència com a corredor de la maratón de Nova York?

- Sens dubte que ha estat molt positiva, encara que no he pogut preparar-me així com desitjava. D'haver entrenat bé hauria fet la cursa en 2 hores i 45 minuts. Ha estat impossible.

- Quin balanç faries de

l'esport a Nova York?

- Nosaltres no podem comparar-nos amb ells; no estam encara mentalitzats de la importància que té l'esport.

- Penses tornar participar a la Marató de Nova York?

- M'agradaria tornar-hi. Ara tenc 27 anys i no em resta molt de temps per córrer, però, de veritat, voldria anar-hi una altra vegada, ja que un no pot oblidar el meravellós tracte que vaig rebre.

Pere Castelló Bergas.

COMISSIO MARATHON

jaime estrany

equipes para oficina
Bisbe Llopart, 79 Tel. 501510
INCA - Mallorca
D.M.L. 7/747982

DISTRIBUIDOR
OFICIAL

RICOH

COPIADORAS

HERMES

ESCRITURA ELECTRONICA

mobel linea, s. l.

MURKERS OFICINA

La bona cuina

CONILL AMB CASTANYES I
ESCLATA-SANGS.

Recepta donada per Joana
Mª Ferrà Cantera.

Ingredients:

1 conill.
½ Kg. de castanyes.
¾ d'esclata-sangs.
Oli.
Una copeta d'anís.
Unes fulles de llorer.
Dues sebes.
Un parell d'allis.

Com fer-ho:

Primer es torren una
mica les castanyes en unes

graelles per poder parlar-
les i es deixen preparades
pelades.

Es posa l'oli dins
una cassola de fang, s'hi
afegeixen les dues sebes tal-
lades per la meitat i tam-
bé les fulles de llorer.

Al cap de deu mi-
nuts s'hi tira el conill fet
a trossos (guardant apart
el fetge), quan està una
mica dorat, més o manco
després d'un quart d'hora,
s'hi afegeixen les casta-
nyes i després els esclata-
sangs.

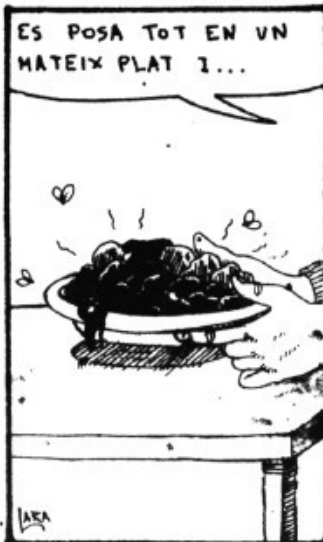
Si s'aferra una mica
s'hi pot tirar un poquet

d'aigua. Es deixa coure a
foc fluixet. Deu minuts
abans de menjar-ho s'hi po-
sa el "picadillo", que s'ha
fet apart amb el fetge del
conill, tres alls, un parell
de castanyes i la copeta
d'anís.

Es deixa fer "xup,
xup" un parell de vegades
i es pot servir.

No oblideu la sal.

Imma. Cortès.

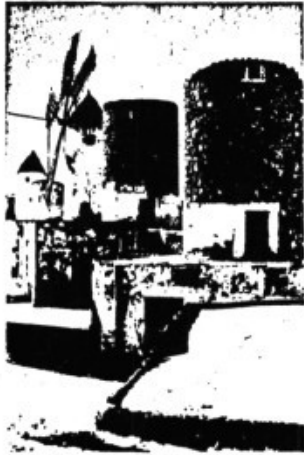

curs 1961-62

Col·legi La Salle

Gabriel Pieras Salom

Breu Història d'Inca

BREU HISTORIA D'INCA.

Com tots sabem, el passat dia 14 de novembre, tingué lloc al Casal de Cultura la presentació del llibre de Gabriel Pieras Salom "Breu Història d'Inca".

Aquesta presentació va anar acompanyada d'una vetlada musical, que sens dubte, va ésser un esdeveniment molt esperat pels inquers.

Des d'INCA REVISTA, volem felicitar al nostre bon amic Biel, i animar-lo que segueixi endavant. Tots sabem que aquesta tasca d'investigació és feixuga i molt sovint incompresa; però aquestes hores de treball, de silenci i de recerca, ens gaudiran i ompliran de goig i estimació vers el nostre passat històric.

Aquest llibre és un petit resum de la nostra història d'Inca, que ha obert la curiositat dels inquers i que ha encisat l'esperit de conèixer els nostres avantpassats.

NUEVO CAJERO AUTOMATICO EN INCA

Para un mejor servicio a nuestros clientes, hemos incorporado a nuestra red de Cajeros Automáticos Tarjeta "SA NOSTRA", un nuevo cajero en:

Inca
C/ Jaime Armengol, 69

CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"

COMODA, FACIL, SEGURA, RAPIDA, ACTUAL.

